

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU

Jari Holma

SATAKUNNAN KORKEAKOULULAITOKSEN PORTAALIN
SUUNNITTELU

Viestinnän koulutusohjelma

2009

SATAKUNNAN KORKEAKOULULAITOKSEN PORTAALIN SUUNNITTELU

Holma, Jari Petteri
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketoiminta ja kulttuuri Pori
Viestinnän koulutusohjelma
Maaliskuu 2009
Nurmi-Rantanen, Kirsi
UDK: 004.738.1
Sivumäärä: 54

Avainsanat: www-sivut, käytettävyys, käyttöliittymät, graafinen suunnittelu, verkkokirjoittaminen

Opinnäytetyön aiheena oli suunnitella Satakunnan alueella sijaitsevien korkeakoulujen yhteinen www-palvelu. Erityisinä painopisteinä työssä oli käytettävyyden ja visuaalisuuden suunnittelu. Tavoitteena oli huomioida palvelun kohderyhmät tasapuolisesti siten, että sivusto visuaalisuudellaan ja käyttäjäkokemuksen laadullaan vetoaisi koko käyttäjäkuntaan. Lisäksi palvelun sisältämä informaatio tuli järjestää selkeään ja helposti omaksuttavaan muotoon.

Opinnäytetyö on teoriaa ja käytäntöä yhdistävä toiminnallinen opinnäytetyö. Toiminnallisessa osuudessa osallistuttiin Satakorkea.fi-palvelun suunnittelutyöhön ja toteuttamiseen yhteensä yhdeksän kuukautta kestäneen ajanjakson ajan. Kirjallisessa osuudessa käsitellään www-suunnittelua erityisesti käytettävyysnäkökulmasta sekä kuvaillaan projektin etenemistä vaihe vaiheelta. Havaintojen ja pohdinnan tukena on käytetty alan kirjallisuutta.

Projektin lopputulos on tyylikäs ja johdonmukainen sivustokokonaisuus, jota tullaan hyödyntämään opiskelijoihin ja yrityksiin suuntautuvan markkinoinnin välineenä. Palvelu myös konkretisoi alueen korkeakoulujen välisen yhteistyön ja auttaa kehittämään sitä entisestään.

DESIGNING THE PORTAL FOR THE INSTITUTES OF HIGHER EDUCATION IN SATAKUNTA

Holma, Jari Petteri

Satakunta University of Applied Sciences

Faculty of Business and Culture Pori

Degree Programme in Media and Communication

March 2009

Nurmi-Rantanen, Kirsi

UDK: 004.738.1

Number of pages: 54

Keywords: web sites, usability, interface, graphic design, web writing

The subject of the thesis was to design a joint portal for the institutes of higher education operating in the Satakunta region. Particular focuses were placed on visual design and usability design. The aim was to take cognizance of the target groups equally, thus making the site appeal all users with both its visuality and its quality of user experience. Additionally, the information gathered within the site was to be organised in a clear and easily digestible fashion.

The thesis is theory and practice combining functional study. The functional part of the thesis consisted of participating in the designing and executing of "Satakorkea.fi" web site for a period lasting nine months. The theoretical part of the study covered the subject of web design, particularly from usability perspective. The different phases of the project were also detailed. Literary sources were used to support the reasoning and observation of the author.

The outcome of the project is an elegant and coherent web site which will be used as a means of marketing targeted at students and organisations. The site also concretizes the collaboration between the institutes of higher education in Satakunta and helps in improving it further.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	6
2 KÄYTETTÄVYYS WWW-PALVELUSSA.....	7
2.1 Informaatioarkkitehtuuri.....	8
2.2 Informaatiohierarkia.....	9
2.3 Esteettömyys.....	9
3 TAUSTAA PORTAALLEISTA.....	10
3.1 Portaalien käytettävyys ja informaatioarkkitehtuuri.....	11
3.2 Portaali koulutuskäytössä.....	13
4 SATAKUNNAN KORKEAKOULULAITOKSEN PORTAALI.....	14
4.1 Historia.....	14
4.2 Toteutus ja tekijäorganisaatio.....	15
4.2.1 Portaaliryhmä.....	15
4.2.2 Tekninen työryhmä.....	15
4.2.3 Opiskelijoiden työryhmä.....	16
4.2.4 Kehittämistyöryhmät.....	16
4.2.5 Julkaisujärjestelmä.....	16
4.3 Oma roolini portaaliprojektissa.....	17
5 PROTOTYYPPIVERSIION ARVIOINTI.....	18
5.1 Työryhmien palaute.....	18
5.2 Omat havaintoni.....	19
6 PORTAALIN KÄYTETTÄVYYS.....	21
6.1 Kolmikantamalli.....	22
6.1.1 Portaalin etusivu.....	23
6.1.2 Opiskelijoille.....	23
6.1.3 Yrityksille ja yhteisöille.....	24
6.2 Portaalin nimi.....	25
6.3 Rakenne ja navigaatio.....	26

6.4 Nimiöinti	28
6.5 Esteettömyys.....	29
7 VISUAALISUUS.....	30
7.1 Värit ja graafiset elementit opiskelijoiden osiossa	31
7.2 Värit ja graafiset elementit yritysten osiossa.....	32
7.3 Portaalin kuvitus.....	33
7.4 Typografia	35
7.5 Logo.....	37
8 TEKSTISISÄLTÖ.....	39
9 SIVUSTON DYNAAMISUUS.....	41
9.1 Kielihaku	42
9.2 Tiedotemoduuli	44
10 YHTEENVETO JA POHDINTA.....	45
10.1 Lopputuloksen arviointia.....	47
10.2 Itsearviointia	49
LÄHTEET.....	53
LIITTEET	
Liite 1: Portaali prototyypivaiheessa	
Liite 2: Näkymä portaalin lopullisen version etusivusta	
Liite 3: Näkymä portaalin opiskelijasivusta	
Liite 4: Näkymä portaalin yritysten ja yhteisöjen sivusta	

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä käsittelen koulutukseen liittyvän www-portaalin suunnittelua ja kehittämistä, erityisenä painopisteenä käytettävyyden kehittäminen ja palvelun visuaalinen suunnittelu. Opinnäytetyö on toiminnallinen: käytännön osuudessa osallistun Satakunnan korkeakoululaitoksen portaalin suunnittelu- ja valmistustyöhön. Teoreettisesti lähestyn aihetta alan lähdekirjallisuutta hyödyntäen.

Vuonna 2007 alkunsa saanut portaaliprojekti kokoaa saman palvelun alle Satakunnan alueella toimivat korkeakouluorganisaatiot. Portaalin tavoitteena on esitellä ja kehittää korkeakoulujen välistä yhteistyötä sekä markkinoida organisaatioiden yhdessä muodostamaa Satakunnan korkeakoululaitosta uusille opiskelijoille sekä yrityksille ja yhteisöille.

Aloitin työskentelyn sivuston parissa huhtikuussa 2008 kuultuani portaalin suunnitteluryhmän etsivän medianomiopiskelijaa avuksi projektiin. Koin tehtävän kaikin puolin sopivaksi itselleni, sillä olen ottanut web-suunnittelun yhdeksi viestintän opintojeni painopisteistä. Tehtäväkentäkseni rajautui portaalin ulkoasun ja käytettävyyden suunnittelu ja arviointi sekä teknisten ratkaisujen suunnitteleminen oman osaamiseni puitteissa. Konsultoin myös asiantuntijoita sekä yhdessä heidän kanssaan arvioin teknisen toteutuksen mahdollisuuksia sekä osallistuin niiden toteutukseen. Lisäksi tehtäviini kuului viestintä portaaliin sisältöä tuottavien työryhmien kanssa sekä heiltä saadun materiaalin tarkistaminen ja sovittaminen verkkoon soveltuvaksi.

Projekti tarjosi otollisen mahdollisuuden tarkastella käytettävyyttä ja siihen liittyviä ongelmakohtia. Koska kyseessä on laajalle yleisölle suunnattu portaalipalvelu, tulee perinteisten käytettävyyšnäkökohtien ohella huomioida myös muita seikkoja. Suurin näistä lienee vaihtelevan kohdeyleisön huomioiminen: kuinka rakentaa tasapuolisen käytettävä verkkopalvelu hyvin heterogeeniselle kohderyhmäjoukolle? Kuinka ohjata kukin käyttäjä vaivatta tämän intressejä palvelevalle osiolle? Luonnollisesti myös palvelun koko tuo mukanaan omat ongelmansa: kuinka saada aikaan stabiili ja eheä rakenne ja navigaatio tietomäärältään mittavalle sivustolle?

Etenen kronologisesti aina ensimmäisen vaiheen prototyyppiversiosta lopulliseen, julkaistuun versioon raportoiden työn kulkua ja käsitellen suunnittelu- ja kehitystyöhön liittyviä aihealueita yksitellen lähdekirjallisuuden ja omien havaintojeni pohjalta. Annan lisäksi tilaa myös työryhmien ja muiden projektissa mukana olevien henkilöiden mielipiteille ja näkemyksille. Vaikka roolini projektissa on suunnitella myös teknistä toteutusta, en käsittele teknisiä yksityiskohtia enempää kuin viitekehyksen kannalta on oleellista. Viimeisessä luvussa esitän oman arvioni projektin lopputuloksesta sekä arvioin omaa työskentelyäni sen parissa.

Ominä tavoitteinani oli hyödyntää ja samanaikaisesti myös kehittää osaamistani omaan alaani liittyvän työskentelyn puitteissa. Asetin tavoitteekseni myös tarkkailla kriittisesti kykyäni työskennellä osana suurta työryhmää ja kantaa vastuuta valmistuksessaan merkittävästä web-palvelusta, jonka käyttäjäkunta tulee olemaan suuri. Otin tehtävän vastaan haasteena, joka valmentaisi minua selviytymään työelämässä oman alan tehtävissä.

2 KÄYTETTÄVYYS WWW-PALVELUSSA

Käytettävyyden avulla mitataan käyttäjäkokemuksen laatua eri tuotteita tai sovelluksia käytettäessä (U.S. Department of Health & Human Services [a]). Käytettävyys rakentuu viidestä tekijästä: kuinka nopeasti ihmiset oppivat käyttämään tuotetta, kuinka hyvin käyttäjät saavuttavat tavoitteensa sitä käyttäessään, kuinka muistettava se on, kuinka altis se on virheille ja kuinka paljon käyttäjät pitävät sen käyttämisestä (Loranger & Nielsen 2006, xvi). Käytettävyys ei käsitteenä rajoitu pelkästään tietokonesovelluksiin ja -järjestelmiin, vaan kaikkien ihmisten käyttämien välineiden, koneiden, ohjelmien ja laitteiden käytettävyyttä voidaan arvioida. Nämä kaikki sisältävät käyttöliittymän, joka on useimmissa tapauksissa näkyvin ja kosketeltavin osa käytettävyyttä. Käyttöliittymä onkin se, mihin yleensä kohdistuu järjestelmän suunnittelijan huomio sekä käyttäjän kritiikki. (Hintikka & Mielonen 1998.)

Yksinomaan web-sivustoille ominainen käytettävyyden mittari on löydettävyys, *findability*, jolla tässä yhteydessä tarkoitetaan tiedon löytämisen helppoutta web-sivuston sisällä omatoimisesti, sivuston hakukoneeseen tukeutumatta. Löydettävyys koostuu tasapuolisesti neljästä tärkeästä ominaisuudesta, joihin sivujen valmistajan tulee kiinnittää erityistä huomiota: navigaatio sekä valikot, nimiöinti, linkitykset sekä informaatioarkkitehtuuri. Tuloksettomana etsinnän jälkeen käyttäjä helposti uskoo, että tietoa ei sivuilla ole, ja siksi hän päätyy kokeilemaan kilpailevaa palvelua. (Loranger & Nielsen 2006, 172.)

Huono käytettävyys ei anna käyttäjälle negatiivista kuvaa pelkästään palvelusta, vaan myös käyttäjästä itsestään. Käyttäjälle saattaa välittyä viesti, että hän on itse huono tietokoneiden kanssa, ja syy epäonnistuneeseen käyttökokemukseen on hänen omassa taidottomuudessaan. Tässäkin tapauksessa käyttäjä päätyy käyttämään kilpailevaa palvelua, joka on motivoivampi ja vähemmän syyllistävä. (Parkkinen 2002, 52-53.)

2.1 Informaatioarkkitehtuuri

Informaatioarkkitehtuuri liittyy olennaisesti käytettävyyteen. Termillä viitataan tiedon tai sisällön rakenteiden ja yhteyksien määrittelyyn sekä esitystapaan. Informaatioarkkitehti tuntee hyvin palvelun sisällön sekä sen kohderyhmän, ja osaa jäsentää ja esittää informaation selkeästi, helposti löydettävästi ja kohderyhmälle sopivalla tavalla. Vertauskuvallisesti informaatioarkkitehti on kuin kartantekijä, joka etsii saamastaan tiedosta rakenteita ja asiayhteyksiä. Niiden pohjalta hän luo karttoja ja pohjapiirustuksia, joiden avulla käyttäjä saavuttaa tavoitteensa. Kartantekijä huomioi karttaa laatiessaan sen käyttötarkoituksen, ja laatii sen siten esim. poliittisesta tai topografisesta näkökulmasta. (Veen 2002, 79-80.)

Käytettävyyden kannalta informaatioarkkitehtuurilla on siis sivustolla erittäin merkittävä rooli. Ei riitä, että sivut ovat visuaalisesti ja teknisesti virheettömät, ja että niillä olisi kaikki informaatio, jota käyttäjä tarvitsee. Mikäli informaatio on huonosti ja sekavasti esitetty, sivusto on epäonnistunut tehtävässään palvella käyttäjän tarpeita.

2.2 Informaatiohierarkia

Toimivan informaatioarkkitehtuurin perustana on lähes poikkeuksetta hyvin suunniteltu informaatiohierarkia. Hierarkioiden käyttö on tullut tutuksi ihmisille eri yhteyksissä, ja siksi myös hierarkkisesti sisältönsä jäsentävien nettisivujen käyttö on käyttäjille helppoa. Toimiva hierarkia edellyttää kuitenkin selkeitä ylä-/alakäsitesuhteita sekä tiedon sijoittamista selkeästi rajattuihin kategorioihin. Lisäksi on tärkeää pitää hierarkian koko leveys- ja syvyyssuunnassa tasapainoisena. Syvyydellä (vertikaalisuus) viitataan hierarkiassa olevien tasojen määrään, leveydellä (lateraalisuus) kullakin tasolla oleviin vaihtoehtoihin. Mikäli tasolla on yli kymmenen vaihtoehtoa, käyttäjä hämmentyy. Mikäli puolestaan sivustolla on syvyyttä yli neljän tason verran, joutuu käyttäjä klikkailemaan liian paljon ja helposti turhautuu. Yleensä on parempi vaihtoehto tehdä sivusta leveä ja matala, kuin kapea ja syvä. (Morville & Rosenfeld 1998, 37-38.)

2.3 Esteettömyys

Käytettävyyden kannalta on tärkeää, että sivusto on laadittu ihmisten erilaisuus huomioiden. Sivuston tulisi palvella kaikenlaisten ihmisten tarpeita, mukaan lukien sellaisten, joilla on esimerkiksi motorististen ja henkisten kykyjen puutteita. Vastaavasti sivuston tulisi olla käytettävissä myös sellaisissa tilanteissa, joissa ihmiset eivät heistä itsestään riippumattomista syistä kykene käyttämään tietokonetta optimaalisesti. Tämänkaltaisia tilanteita syntyy esimerkiksi käytettäessä kannettavaa tietokonetta liikkuvassa ajoneuvossa tai hiiren ollessa rikki. Termillä esteettömyys, *accessibility*, viitataan nimensä mukaisesti siihen, kuinka esteetöntä sivustoon käsiksi pääseminen ja sen käyttäminen on. (Korpela & Linjama 2005, 16.)

Mahdollisia esteitä sivujen käytölle ovat mm. linkkien esitystapa, tarkkaa kohdistamista vaativat tehtävät sekä tekstiasu. Linkkien esittämistä pelkästään kuvina tulee välttää. Aina on oltava myös tekstivaihtoehto, joka näytetään, jos selain ei salli kuvien esittämistä tai kuvien lataamisessa on ongelmia. Tarkkaa kohdistamista vaativat

toimenpiteet edellyttävät vakaata hiiren hallintaa. Tämä ei onnistu tapauksissa, jossa käyttäjällä on motoristisia häiriöitä tai hiiren ohjailu on ympäristöstä johtuen hankalaa. Tekstin tulee puolestaan olla selkeää ja ymmärrettävää, jolloin myös lukihäiriöisen on sitä helppo ymmärtää. Kankea virkakieli ei avaudu toisinaan ns. tavallisellekaan ihmiselle saati sitten lukihäiriöiselle. (Korpela & Linjama 2005, 16.)

Myös värien käyttöön tulee kiinnittää huomiota. Joillakin käyttäjistä saattaa olla värisokeutta tai muita värinäön poikkeamia, ja siksi keskeisiä toimintoja ei tule merkata pelkästään väreillä. Jotta sivu olisi mahdollisimman esteetön myös tältä osin, tulisi tiettyjä väriyhdistelmiä välttää ja värien välinen kontrasti asettaa tarpeeksi korkeaksi. Pelkästään väreille merkatuille toiminnoille tulisi asettaa vaihtoehto esimerkiksi tekstin muodossa. (U.S. Department of Health & Human Services [b], 24.)

3 TAUSTAA PORTAALEISTA

Portaalille ei ole yhtenäistä määritelmää. Vaihtoehtoja on lukuisia, ja ne ovat useissa tapauksissa keskenään hyvin ristiriitaisia. Diplomaattisen, mutta suppean määritelmän mukaan portaali on palvelu, johon on koottu suuri määrä käyttäjien tavallisesti tarvitsemia sisältöjä ja palveluja (Jussila & Leino 1999, 55). Voidaan myös kiistattomasti todeta, että portaalien tehtävä on palvella julkaisutarjonnallaan julkishallintoa, yrityksiä ja käyttäjiä (Metsämäki 2000, 28). Näkemykset eroavat kuitenkin laajalti sen suhteen, sijaitsevatko nämä palvelut saman emosivuston alaisuudessa vai eivät.

Joidenkin mielestä portaali on selkeästi palvelu, jota käyttäjät käyttävät tullakseen ohjatuksi muualle (Kennedy 2000, 13). Tämän määritelmän mukaan portaalit olisivat siis hakupalveluja tai eräänlaisia aihepiireittäin ja teemoittain jaoteltuja linkkihakemistoja, joiden tarjoamat palvelut eivät ole tekemisissä keskenään. Kilpailevan määritelmän mukaan portaali on puolestaan sivukokonaisuus, joka kokoaa erilliset palvelut yhtenäisten tunnusten alle (Metsämäki 2000, 28). Palvelut sijaitsevat tällöin sa-

man sivuston alaisuudessa, ja niitä yhdistää yhtenäisen tunnuksen, brändin, ohella yhteinen käyttöliittymä ja navigaatio. On mahdollista, että useat portaalit ovat kehittyneet ajan saatossa ensinnä mainitusta jälkimmäiseen. Tämä näkemys pohjautuu taloudellisiin seikkoihin: mainostilaa myyvä portaalit saa rahaa mainostajilta sitä enemmän, mitä useampia portaalin (mainoksia sisältäviä) sivuja käyttäjä lataa. Portaalit siis hyötyy siitä, että käyttäjää ei ohjata pois sivuilta, vaan hänet pyritään pitämään siellä mahdollisimman pitkään tarjoamalla kaikkea hänen etsimäänsä sisältöä samalla sivustolla. (Veen 2002, 76).

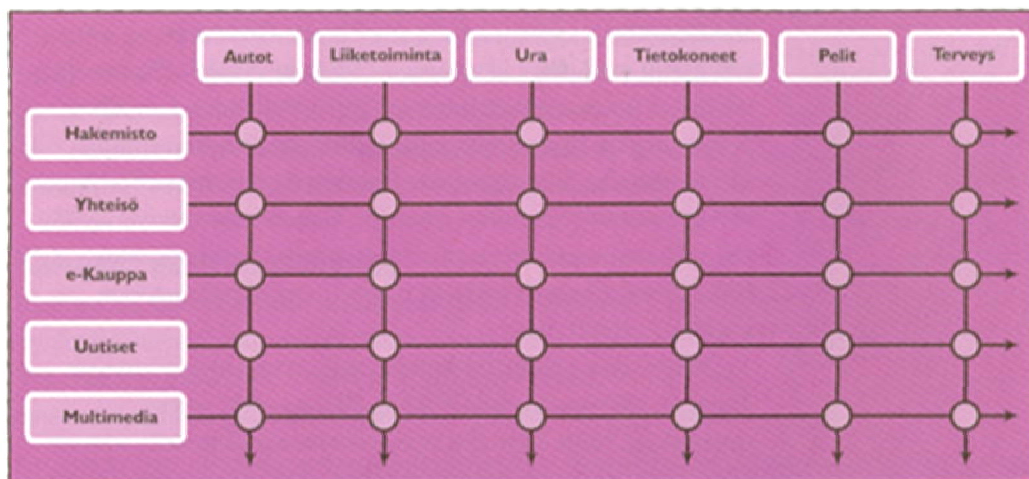
Nykypäivänä erilaisia portaaleja tarkastellessa on havaittavissa, että sivustot usein yhdistelevät kumpaakin edellä mainituista määritelmistä. Tällöin portaalin tarjonta on osin ulkoista, osin omaa sisältöä. Kahtiajakoa hälventää niin ikään myös se, että osa portaaleista ja niiden takana toimivista yrityksistä on ostanut käyttöönsä aiemmin ulkoista sisältöä. Tämänkaltainen materiaalin lisensoiminen helpottaa ja nopeuttaa portaalien sisällöntuotantoa: sen sijaan, että sivusto kuluttaisi resurssejaan eri alojen opetteluun, voi se tehdä sopimuksia kyseiseen alaan erikoistuneen yrityksen kanssa (Veen 2002, 86).

3.1 Portaalien käytettävyys ja informaatioarkkitehtuuri

Portaalit ovat käyttäjien kannalta erityisen hyödyllisiä, sillä ne tarjoavat lukuisia palveluja keskitetysti samasta paikasta. Käyttäjät ovat osoittaneet, että osalla internetin käyttäjistä on yksi pääasiallinen tietolähde, mistä he tietävät löytävänsä haluaansa tietoa (Veen 2002, 77). Laajuutensa ja monipuolisuutensa ansiosta käyttäjät ajautuvat käyttämään portaaleja säännöllisesti, ja asettavat ne usein selaimiensa aloitussivuiksi (Jussila & Leino 1999, 55). Ensimmäisenä portaalisivustona pidetäänkin Netscape-selaimen oletusarvoista aloitussivua (Kemppainen 2001). Portaalien suosiota aloitussivuna selittänee osin myös se, että sivustojen etusivuilla on usein paljon ajankohtaistietoa: uutisia, säätiedotuksia ja urheilutuloksia. Käyttäjä kykenee näin samalta sivulta löytämään paljon olennaista tietoa, eikä hänen tarvitse vierailla useilla erillisillä sivuilla vastaavat tiedot löytääkseen.

Toimivien portaalien rakentaminen on kuitenkin haasteellista johtuen niiden laajuudesta perinteisiin web-sivuihin verrattuna. Lisäksi niiden palvelut ovat useimmissa tapauksissa suunniteltu useille eri kohderyhmille. Portaalin käyttöliittymästä on siis pyrittävä poistamaan kaikki mahdollinen kognitiivinen rasitus, mutta siten, että se kykenee edelleen palvelemaan kaikkien mahdollisten kohderyhmien tarpeita (Veen 2002, 78).

Portaalit, kuten muutkin laajat sivustot, vaativat toimiakseen hyvän informaatioarkkitehtuurin. Erityisesti kaupallisissa ja viihteellisissä portaaleissa on useita toisiinsa liittymättömiä sisältöalueita, joiden sisällä on puolestaan eri palveluja (yhteisö, e-kauppa, uutiset jne.). Eri palvelujen ja sisältöalueiden ulkoisia ja sisäisiä yhteyksiä varten on luotu erilaisia rakennemalleja. Esimerkkinä mainittakoon perinteinen matriisimalli, jossa sisältöalueet on sijoitettu pystyakselille, palvelut vaakatasoon (Kuva 1). Mallissa esiintyvät risteyskohdat merkitsevät erilaisia integraatiomahdollisuuksia, ja mitä enemmän risteyskohtia matriisissa on, sitä kattavammalta palvelu käyttäjän silmissä näyttää. (Veen 2002, 87.)

Kuva 1. Matriisimalli (Veen 2002, 87).

3.2 Portaali koulutuskäytössä

Kaupallisten ja viihteellisten palvelujen ohella portaali on toimiva ratkaisu myös koulutuskäyttöön. Sivustolla voidaan esittää – joko sivuston sisällä tai linkitettyinä – koko alueen koulutustarjonta, jolloin uudet ja vanhat opiskelijat voivat hakea keskitetysti tietoa haluamistaan opinnoista. Vanha opiskelija kykenee palvelun avulla syventämään opintojaan hakemalla alaansa liittyvää koulutusta oman oppilaitoksensa ulkopuolelta, kun taas hakijat ja uudet opiskelijat saavat hyvän yleiskäsityksen alueen koulutusmahdollisuuksista. Käyttäjien ei näin tarvitse selailta oppilaitosten omia sivustoja erikseen, vaan kaikki tarvittava tieto löytyy samasta paikasta.

Portaalit ovat hyödyllinen väline eri oppilaitosten välisen alueellisen yhteistyön kehittämiseen, ja ne madaltavat opiskelijoiden kynnystä valita opintoja oman opintotarjonnan ulkopuolelta. Yrityksille koulutusportaalit ovat niin ikään hyödyllisiä, sillä ne mahdollistavat eri alojen osajien hakemisen keskitetysti samasta paikasta. Lisäksi ne edistävät t&k-toimintaa sekä yhteistyötä koulujen ja alueen yritysten välillä.

Koulutusportaaleissa, vastoin kuin kaupallisissa portaaleissa, eri sisältöalueet ovat hyvin rajattuja. Siksi niiden kohdalla ei ole mielekäästä soveltaa monimutkaisia rakennemalleja. Sen sijaan koulutusportaalien informaatioarkkitehtuuri nojaa yksinkertaisiin puuhierarkioihin.

Portaalipalveluja on valjastettu koulutuskäyttöön Suomessa aiemminkin. Esimerkkinä tästä mainittakoon Lapin maakuntakorkeakoulu (www.maakuntakorkeakoulu.fi) sekä Päijät-Hämeen aikuiskoulutusportaali (www.korkeakoulutusta.fi). Näiden sivustojen toteutuksesta tehtiin havaintoja ja etsittiin ideoita myös Satakunnan korkeakouluportaaliin.

4 SATAKUNNAN KORKEAKOULULAITOKSEN PORTAALI

Satakunnan korkeakoululaitoksen portaali on verkkopalvelu, joka kokoaa yhteen alueen korkeakoulujen välisen yhteistyön. Se on siten tarkoitettu merkittäväksi osaksi korkeakouluyhteistyön aluevaikuttavuutta. Portaalin tavoitteita ovat lisäksi oppilaitosten markkinointi ulkopuolisille sekä toimiminen työkaluna organisaatioiden välisessä yhteistyössä ja toiminnan kehittämisessä. Portaalin kohderyhmiksi mainittiin sen perustamisvaiheessa uudet ja vanhat opiskelijat, oppilaitosten henkilökunta sekä elinkeinoelämä. (Ahonen, Lahti & Peltoniemi 2007)

4.1 Historia

Sopimus Satakunnan korkeakoulujen välisestä yhteistyöstä solmittiin 31.1.2007. Tämän seurauksena syntyi Satakunnan korkeakoululaitos, johon kuuluvat Satakunnan ammattikorkeakoulu, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Porin yliopistokeskus (muodostuu emoyliopistoista: Tampereen teknillinen yliopisto, Turun kauppakorkeakoulu, Turun yliopisto, Tampereen yliopisto ja Taideteollinen korkeakoulu) ja Turun yliopiston Rauman opettajankoulutuslaitos. Yhteistyön tavoitteiksi mainittiin koulutus-, kehitys- ja tutkimusyhteistyön ja niiden aluekehitysvaikutuksen edistäminen ja monipuolistaminen. Erikseen mainittuja yleistavoitteita katsottiin olevan muun muassa maakunnan henkisen yhtenäisyyden edistäminen, väestön koulutustason nostaminen ja työllisyysasteen kohottaminen. (Satakunnan korkeakoululaitos 2007, 1.)

Ylimpänä elimenä Satakunnan korkeakoululaitoksen organisaatiossa toimii eri oppilaitosten johtajista sekä kahdesta opiskelijajäsenestä koostuva johtoryhmä. Erilaisista koulutukseen liittyvistä osa-alueista johtoryhmä on asettanut vastaamaan 14 kehittämistyöryhmää.

Johtoryhmän ja kehittämistyöryhmien puheenjohtajien yhteiskokouksessa 6.6.2007 nostettiin esille ajatus korkeakoulujen yhteisen internet-portaalin käyttöön ottamisesta. Työryhmien puheenjohtajille laadittiin kyselykaavake, joka käsitteli portaalin

tarpeellisuutta ja käyttötarkoituksia. Työryhmien vastauksissa oltiin yksimielisiä siitä, että portaalille on tarvetta. Tuolloin yleisnäkemyksenä vielä oli, että portaalit tulisi olemaan kevyt linkki organisaatioiden sivuille. Yhteistä sisältöä haluttiin kuitenkin olevan, ja portaalit tulisi ensisijaisesti rakentaa yli laitosrajojen. Myönteisen vastaanoton jälkeen päätettiin yhteiskokouksessa 26.10.2007 aloittaa yhteisen internet-portaalin laadinta. (Ahonen, Lahti & Peltoniemi 2007)

4.2 Toteutus ja tekijäorganisaatio

Suurin vastuu portaaliprojektissa oli johtoryhmän erikseen nimeämällä portaaliryhmällä, jonka tehtävänä oli koordinoida portaalityöskentelyä. Osana portaaliryhmää työskenteli tekninen työryhmä sekä opiskelijoiden työryhmä. Lisäksi portaaliiin tuotti sisältöä 14 työryhmää. Palvelu on rakennettu Hypermedian Hyperscriptor XG-julkaisujärjestelmää käyttäen.

4.2.1 Portaaliryhmä

Portaaliryhmä koordinoi portaalityöskentelyä ja vastasi, että hanke toteutuu ajallaan. Ryhmään kuului 18 jäsentä, jotka edustivat mukana olevia oppilaitoksia. Portaaliryhmä kokoontui säännöllisesti kuulemaan asiantuntijoita, tekemään linjauksia ja suunnittelemaan projektin etenemistä. Ryhmä asetti projektin alkuvaiheissa erillisen teknisen työryhmän ja opiskelijoiden työryhmän vastaamaan omista alueistaan.

4.2.2 Tekninen työryhmä

Teknisen työryhmän tehtävänä oli suunnitella portaalien teknistä toteutusta ja tutkia, mitkä mahdollisuudet olisivat käyttäjänäkökulmasta järkeviä ja taloudellisesti kannattavia. Erityisenä painopisteenä teknisen työryhmän työskentelyssä oli pohtia, missä määrin sivustolla hyödynnettäisiin dynaamista web-sisältöä staattiseen sisältöön suhteutettuna. Tekniseen työryhmään kuului www-tuotantoon erikoistuneita henki-

löitä sekä alan asiantuntijoita eri oppilaitoksista. Mukana ryhmässä oli myös sivuston julkaisujärjestelmästä vastaavan Hypermedian edustaja.

4.2.3 Opiskelijoiden työryhmä

Opiskelijoista koostuvan työryhmän tehtävänä oli pohtia ja antaa ehdotuksia portaalin sisältöön opiskelijan näkökulmasta. Työryhmän vastuulla oli myös luoda rakenne-ehdotuksia ”Opiskelijaelämä”-osiolle ja vastata osin sen sisällöstä. Ryhmä tutki portaalin mahdollisuuksia erityisesti opiskelijamarkkinointia silmällä pitäen ja osallistui aktiivisesti portaalin nimiehdotusten suunnittelemiseen ja arvioimiseen.

4.2.4 Kehittämistyöryhmät

Satakunnan korkeakoululaitoksen perustamisvaiheessa asetetut kehittämistyöryhmät saivat portaalihankkeessa tehtäväkseen tuottaa sisältöä sivustoon oman osa-alueensa saralta. Ryhmät lisäsivät sisältöä joko oma-aloitteisesti suoraan julkaisujärjestelmään tai vaihtoehtoisesti lähettämällä aineiston minun lisättäväkseni. Työryhmät osallistuivat sivuston suunnitteluun antamalla palautetta sivustosta projektin eri vaiheissa. Lisäksi ryhmien puheenjohtajat kokoontuivat osana portaaliryhmää määrätyn väliajoin käsittelemään tarkemmin sisältöön liittyviä kysymyksiä.

4.2.5 Julkaisujärjestelmä

Portaali on rakennettu käyttäen porilaisen IT-yritys Hypermedia Oy:n Hyperscriptor XG 3.0 –julkaisujärjestelmää. Järjestelmä mahdollistaa web-sivujen luomisen suhteellisen vaivattomasti. Käyttäjän ei tarvitse osata web-ohjelmointikieltä, sillä sivujen rakentaminen tapahtuu wysiwyg-editorilla (lyhenne sanoista ”what you see is what you get”, suomennettuna ”mitä näet, sitä saat”), joka mahdollistaa perusmuotoilujen lisäyksen tekstinkäsittelyohjelmien tapaan (Hypermedia Oy 2008, 2). Kaikilla portaalijäsenillä oli käyttöoikeudet julkaisujärjestelmään. Näin kukin

sivuston suunnittelussa ja rakentamisessa mukana oleva henkilö kykeni lisäämään haluamaansa sisältöä portaaliin ilman välikäsiä. Lisäksi joillakin portaaliryhmän jäsenillä, itseni mukaan lukien, oli käytössään pääkäyttäjän oikeudet julkaisujärjestelmään. Pääkäyttäjällä kykenee toteuttamaan laajoja rakenteellisia muutoksia sivustolle, mikä ei ole mahdollista peruskäyttöoikeuksilla.

4.3 Oma roolini portaaliprojektissa

Omaan työkenttääni kuuluivat kaikki portaaliprojektin osa-alueet sopimuksia ja muita taloudellisia asioita lukuun ottamatta. Suunnittelin ja arvioin käytettävyyttä lähdekirjallisuuteen nojaten ja esitin suunnitelmiani portaaliryhmän jäsenille. Vastasin sivuston visuaalisen ulkoasun suunnittelemisesta sekä toteutuksesta toimien yhteistyössä Hypermedia Oy:n graafikon kanssa. Tutkin ja oman osaamiseni puitteissa myös toteutin teknisiä ratkaisuja portaalien rakentamisen eri vaiheissa joko yksin tai yhdessä teknisen työryhmän jäsenten kanssa. Tuotin palveluun tekstisisältöä sekä muokkasin ja yhtenäistin työryhmiltä saamaani tekstiä. Lisäksi toimin välikätenä työryhmien ja portaaliryhmän välillä, muun muassa käsitellen työryhmiltä saamiani kommentteja ja palautteita sivustoon liittyen ja koostaen niistä esityksiä palaveriä varten.

Toimin tiiviissä yhteistyössä projektipäällikkö Kimmo Ahosen kanssa. Kommunikaatiomme perustui tapaamisiin Porin Yliopistokeskuksella sekä säännölliseen sähköposti- ja puhelinviestintään. Tavallisesti esitin suunnitelmani projektipäällikön arvioitavaksi ennen portaaliryhmälle esittämistä, ja niin ikään häneltä sain toimeksiantoja eri osa-alueiden kehittämiseen.

Osallistuin lähes viikoittain projektissa mukana olevien ryhmien palaveriäihin, edustaen niissä portaaliryhmää tai teknistä työryhmää. Visuaalisen ja teknisen suunnittelun tiimoilta olin aktiivisesti yhteydessä sivuston julkaisujärjestelmästä vastaavan Hypermedia Oy:n edustajien kanssa.

5 PROTOTYYPPIVERSION ARVIOINTI

Maaliskuussa 2008 verkkoon pystytettiin alustava prototyyppi-versio Satakunnan korkeakoululaitoksen portaalista (Liite 1). Sivusto oli kaikin puolin suuntaa antava, eikä sen graafinen ilme, rakenne ja sisältö olleet vielä lopullisia. Kehittämistyöryhmille annettiin tehtäväksi tutustua sivuston sen hetkiseen tarjontaan ja kommentoida sekä tehdä ehdotuksia huhtikuun loppuun mennessä.

Työryhmiltä saatujen palauteraporttien laajuudet olivat hyvin vaihtelevia. Osa tyytyi kommentoimaan sivua suppeasti muutamalla ranskalaisella viivalla. Osa taas oli selvästikin panostanut sivuston arvioimiseen, mikä näkyi seikkaperäisissä ja laajoissa raporteissa. Seuraavassa kahdessa kappaleessa esittelen työryhmän jäsenten antamaa palautetta sekä esitän omia lähdekirjallisuuteen pohjautuvia näkemyksiäni sivuston varhaisesta versiosta.

5.1 Työryhmien palaute

Työryhmät olivat palautteessaan yksimielisiä portaalin tavoitteista. Sen tulisi houkuttaa uusia opiskelijoita ja yhteistyökumppaneita. Työryhmät olivat niin ikään pitkälti yhtä mieltä sivuston kuvituksesta: kuvat eivät saisi olla ”postikorttimaisia” maisemakuvia. Sen sijaan niissä pitäisi olla ihmisiä ja toimintaa, ja niiden pitäisi kuvastaa portaalin teemoja tiede, taide ja työ. Prototyyppivaiheessa sivuston kuvituksena oli käytetty arkistokuvia Porin keskustaa halkovan Kokemäenjoen etelä- ja pohjoisrannasta. Kuvavalinnat eivät luonnollisestikaan olleet vielä lopullisia, samoin kuin ei sivujen graafinen ilme muutenkaan. Tästä syystä sivut muistuttivat pitkälti niiden pohjana käytettyä Porin yliopistokeskuksen samalla julkaisujärjestelmällä tehtyä sivustoa, joten eräät negatiiviset palautteet koskien liiallista yhdennäköisyyttä olivat irrelevantteja.

Etusivun sisällöstä ja rakenteesta työryhmillä oli erilaisia näkemyksiä. Osa työryhmistä halusi sivun sisältävän ajankohtaisuuksia seminaareista ja koulutustapahtumis-

ta, osalle taas olisi riittänyt pelkkä lyhyt tervetulo- tai esittelyteksti. Eräs työryhmistä koki etusivun yläosan vievän liikaa tilaa etenkin pieniresoluutioisilla näytöillä. Toisaalla puolestaan todettiin ylävalikon olevan liian pieni ja huomaamaton, ja sen korostamiseksi ehdotettiin värien käyttöä tai asemointia keskelle sivua. Lisäksi ehdotettiin sivuvalikon poistamista kokonaan tai sen sisällön siirtämistä ylävalikon yhteyteen. Sivuvälikon tällä hetkellä sisältämät hallinnolliset linkit koettiin yleisesti olevan väärässä paikassa etusivulla, ja niitä ehdotettiin siirrettäväksi omaan osioonsa tai ekstranetin sisälle.

Sivujen englanninkieliseksi toteutukseksi esitettiin kahta vaihtoehtoa. Koko sivusto voitaisiin kääntää englanniksi, mikä olisi työlästä ja osin ehkä tarpeetonta. Tämä olisi myös päivittämisen kannalta hankalaa – aina kun suomenkieliseen sivustoon tuetaan uutta sisältöä, tulisi sama myös käännettäväksi englanniksi ja lisätä sivulle. Siksi paremmaksi koettiin vaihtoehto, jossa englanniksi tuotettaisiin erillinen kyseistä kohderyhmää palveleva osio. Tämän osion ehdotettiin sisältävän olennaisen perustiedon lisäksi esimerkiksi vaihto-opiskelijoille suunnattua tietoa.

Sivuston päivitystyö koettiin ongelmalliseksi, ja päivitysasioiden tehtävänjako tulisi työryhmien mielestä miettiä tarkkaan. Esitettiin jopa ehdotus, että sivustolle tulisi laittaa mahdollisimman vähän päivitettävää tietoa, ja että toiminnot koostuisivat vain linkeistä korkeakoulujen omille sivuille. Toisaalla päivittämisen ehkäisemiseksi ehdotettiin erityisesti ajankohtaisaineiston hakemista automaattisesti oppilaitosten omista tietokannoista. Tämä vertailu dynaamisen ja staattisen sisällön välillä herätti ensimmäisissä palaverissa runsaasti keskustelua, ja tulen käsittelemään sitä tarkemmin luvussa 9.

5.2 Omat havaintoni

Ensisilmäyksellä prototyypiversion layout on kaikin puolin toimiva. Se täyttää Krugin (2006, 86) asettamat vaatimukset toimivasta navigaatiosta: esillä ovat niin sivuston tunnus, sivun nimi, osastot, paikalliset navigointitoiminnot sekä etsintäruutu. Krug painottaa käytettävyysteorioissaan vakiintuneisiin tapoihin perustuvaa navigaa-

tiota, verraten sitä kaupunkien katukyltteihin ja muihin yleisesti omaksuttuihin käytäntöihin. Sivuston tunnus on korkeimmalla tasolla sivuston loogisessa hierarkiassa, ja sen paikka on yleensä – kuten tässäkin tapauksessa – sivun vasemmassa yläkulmassa. Ensisijaiset navigointivälineet sisältävät linkit sivuston pääosastoihin. Tässä tapauksessa näitä ovat tunnuksen alapuolella olevan harmaan palkin linkit mm. opiskelijoiden ja yritysten osioihin. Paikalliset navigointitoiminnot ohjaavat kulloinkin avoinna olevan tason eri osiin, ja nekin ovat oikeaoppisessa paikassaan vasemmassa reunassa. Kulloinkin avoinna oleva sivu on korostettuna navigointitoiminnoissa kuten pitääkin, tässä tapauksessa korostaminen on toteutettu värillä. (Krug 2006, 60-65).

Rakennetta tarkasteltaessa on todettavissa, että prototyypisivusto rönsyilee tarpeettoman paljon leveys- ja syvyysuunnassa. Osa pää- ja paikallisosioista on turhia, ja/tai niitä olisi mahdollisuus yhdistellä toisiinsa. Yleensä toimivan käytettävyyden kannalta suositaan leveää, mutta matalaa hierarkiaa (Morville & Rosenfeld 1998, 38). Tämä toteutuu mm. opiskelijoiden koulutustarjonnassa olevien avoimien opintojen kohdalla: avoin korkeakoulutus, avoin yliopisto-opetus ja avoin AMK-opetus ovat kukin listattuna erikseen. Ongelmallisesti nuorisokoulutusta koskevat AMK- ja yliopisto-opinnot ovat kuitenkin piilotettuina vieraalta kuulostavan ”Tutkintoon johtava koulutus” -tason alle. Ottaen huomioon sen, että useassa tapauksessa juuri näitä koulutuksia sivujen käyttäjät etsivät, olisi tässä tapauksessa käytettävyyden kannalta järkevää nostaa kumpikin koulutusmahdollisuus omaksi lateraaliseksi osiokseen.

Mainitun kaltaisessa sijoittelussa toteutuu samaan aikaan myös toinen yleinen käytettävyydevirhe, johon organisaatiot sortuvat. Sivuston rakenne, navigaatio ja osioiden nimet toteutetaan organisaatiorakenteiden ja -mallien pohjalta, sen sijaan, että huomioitaisiin käyttäjien tietämys ja tottumukset (Loranger & Nielsen 2006, 173). Opiskelijoiden työryhmän palaverissa moni paikalla olevista ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoistakin myönsi, ettei pikaisella silmäyksellä keksisi, mistä löytäisi haluamansa koulutustiedon. Oletettavasti opiskelijat olisivat pian alkuhämmennyksen jälkeen ehkä keksineet etsimänsä tiedon sijainnin. Käytettävyydeltään eheissä sivustoissa käyttäjien ei kuitenkaan pidä joutua arvuuttelemaan: Krugin (2006, 11)

mukaan kaikista käytettävyysslaeista tärkein on se, että käyttäjää ”ei pakoteta ajattelemaan”.

Koska prototyypin tavoitteena on esitellä lähinnä rakenteellisia ja navigaatioon liittyviä ehdotuksia, ei sen graafiseen puoleen tai tekstisisältöön ole panostettu. Tästä syystä sivusto on visuaalisesti tympeän näköinen ja tekstisisältö vähäistä.

6 PORTAALIN KÄYTETTÄVYYS

Toukokuussa 2008 alkoi kerätyn palautteen pohjalta portaalin uuden version suunnittelu (tästä eteenpäin portaalista kirjoittaessani viittaen aina uuteen versioon). Ensimmäisessä suunnitteluvaiheessa tuli määrittellä palvelun kohderyhmät uudestaan. Prototyypivaiheen kohderyhmäjaottelu oli liian laaja ja epämääräinen, eikä se siten palvellut portaalin tehtävää: alkuperäisiin kohderyhmiin lukeutuivat tasapuolisesti hakijat, vanhat opiskelijat, koulujen henkilökunnat sekä yritykset ja yhteisöt. Osataan kohderyhmien uudelleen määrittelyyn ajoi myös myöhemmässä palaverissa sivuston tavoitteeksi nostettu ulospäin suuntautunut markkinointi.

Portaalin uusiksi, pääasiallisiksi kohderyhmiksi päätettiin siten nimetä hakijat sekä yritykset ja yhteisöt. Hakijoille suunnattuna sivusto palvelee opiskelijarekrytoinnin välineenä. Yritysten ja yhteisöjen suuntaan puolestaan portaalin avulla pyritään lisäämään Satakunnan korkeakoulujen ulkoista näkyvyyttä. Korkeakoulujen henkilökunnat muodostavat lisäksi kolmannen, ”näkymättömän” kohderyhmän. Huomioimalla henkilökunta yhtenä kohderyhmänä pyrittiin konkretisoimaan ja tuomaan näkyville korkeakoululaitosten välistä yhteistyötä. Painopiste oli kuitenkin ulkoisessa markkinoinnissa, ja siksi koulujen yhteistyön näkyvyys portaalissa päätettiin pitää vähäisenä.

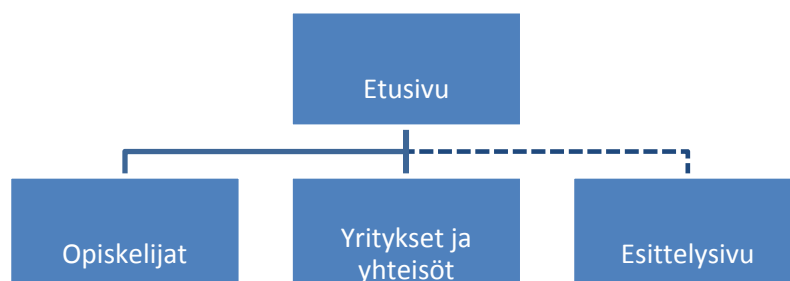
Vanhat opiskelijat tultaisiin huomioimaan yhtenä pääasiallisista kohderyhmistä vasta myöhemmässä vaiheessa, sillä heille suunniteltujen tietokantahakujen ja muun dy-

naamisen sisällön tuottaminen tulisi vaatimaan paljon resursseja. Tällä menettelyllä verkkoon saataisiin verraten aikaisessa vaiheessa kaikin puolin toimiva sivustokokonaisuus, jota tultaisiin täydentämään jälkepäin. Vanhat opiskelijat eivät kuitenkaan olleet täysin poissuljettu kohderyhmä ensimmäisen julkaisunkaan aikana, sillä sivuston sisältö tulisi tarjoamaan myös heillekin arvokasta koulutustietoa.

Tarkempi kohderyhmäjaottelu mahdollisti sivuston muokkaamisen käytettävyydeltään entistä paremmaksi ja käyttäjän etsimän tiedon löytymisen helposti.

6.1 Kolmikantamalli

Perustana portaalin uudelle rakenteelle toimii ns. kolmikantamalli (Kuva 2), joka jakaa portaalin etusivuun ja kahteen alisivustoon. Tämä eroaa prototyypiversion rakenteesta erityisesti siten, että opiskelijoiden ja yritysten osiot ovat kumpikin erillisiä sivustokokonaisuuksia saman sivun alaisuudessa olevien pääosastojen sijaan. Portaalin kohderyhmät pääsevät suoraan omia intressejään palvelemaan osioon joko etusivun kautta tai käyttäen sivustojen omia www-osoitteita. Valittuaan haluamansa osion kykenee käyttäjä siirtymään toiseen sivustojen sisällä olevien linkki-ikonien välityksellä. Sivustot ovat rakenteeltaan samanlaisia ja noudattavat samankaltaista visuaalista linjaa.

Kuva 2. Portaalin rakenne.

6.1.1 Portaalin etusivu

Portaalin www-osoite ohjaa käyttäjän palvelun etusivulle, josta tarjoutuu linkit opiskelijoille ja yrityksille suunnatuille sivustoille (Liite 2). Lisäksi esillä on linkki, joka ohjaa korkeakoululaitoslaitoksesta ja portaaliprojektista tarkemmin kertovalle sivulle. Kyseinen sivu on kahdesta pääsivustosta irrallinen, ja sinne on koottu hallinnollista tietoa, hankkeen historiaa ja muuta asiatietoa, joiden ei koettu sopivan kummallakaan pääsivustoista. Suomea taitamaton saa vastaavaa tietoa englanniksi, joskin hieman tiivistetyimmässä muodossa, klikkaamalla etusivulla pienellä englanninlipulla merkattua ”In english” -linkkiä. Myöhemmässä vaiheessa pääsivulle tullaan mahdollisesti lisäämään myös linkki henkilökunnan ekstranet-osioon. Henkilökuntaa ei kuitenkaan huomioitu varsinaisena kohderyhmänä portaalin julkaisuvaiheessa ja siksi linkki osioon ei ole toistaiseksi näkyvillä.

6.1.2 Opiskelijat ja hakijat

Opiskelijoille suunnattu sivusto tarjoaa tietoa Satakunnan korkeakoulujen eri opiskelumahdollisuuksista (Liite 3). Sivuston tavoitteena on houkutella uusia opiskelijoita alueen korkeakouluihin sekä toimia heidän tietolähteenä. Kohderyhmä ei ole rajattu pelkästään nuoriin ja päiväopiskelijoihin: koulutukseen liittyvää informaatiota löytyy myös täydennyskoulutuksen sekä avoimien AMK- ja yliopisto-opetuksien alueilta. Lisäksi sivustolta löytyy ajankohtaistietoa alkavista hauista ja koulutuksista.

Uudistettuun opiskelijasivustoon siirryttäessä aukeaa ensimmäisenä ajankohtaistiedotteita sisältävä sivu. Tiedotteiden sisältö keskittyy lähinnä uusiin hakuihin ja koulutusmahdollisuuksiin. Käyttäjällä on mahdollisuus valita, haluaako hän nähdä kaikkien koulujen tiedotteita, vai pelkästään yliopistokeskuksen tai ammattikorkeakoulujen.

Kohderyhmäpainotuksen siirryttyä tuleviin opiskelijoihin katsottiin tarpeelliseksi tarjota myös muutakin kuin pelkkää koulutusinformaatiota. ”Opiskelijaelämä”-

ylätaso sisältää sivuja, jotka keskittyvät opiskelijan arkeen koulussa käymisen ulkopuolella. Opintososiaalisista eduista kertova sivu palvelee erityisesti toisen asteen tutkinnon juuri läpäisseitä nuoria, jotka useissa tapauksissa muuttavat ensimmäistä kertaa omaan asuntoon aikuisiän ja/tai korkeakoulupaikan saavuttaneina. Sivulla kerrotaan opiskelijoille myönnettävistä tuista sekä opiskelija-alennuksista. ”Asunnot”-sivu tarjoaa linkkejä paikallisiin vuokranvälitysfirmoihin, ja siten palvelee niin edellä mainitun kaltaisia nuoria kuin myös Poriin muualta saapuvia opiskelijoita. Ulkopaikkakuntalaisia silmällä pitäen päätettiin tehdä myös sivu, joka keskittyy satakuntalaisten korkeakoulukaupunkien ja -kuntien esittelyyn. Opiskelijoiden työryhmän ehdotuksesta päätettiin puolestaan tehdä esittelysivu alueen opiskelijajärjestöistä. Viimeisenä listassa on korkeakoulujen työllistymispalveluihin ohjaava sivu.

”Opiskelijatarinat”-osio sisältää nimensä mukaisesti tarinoita alueen opiskelijoista. Valokuvien siivittämässä artikkelissa opiskelijat kertovat kokemuksistaan korkeakoulussa opiskelemisesta sekä asumisesta Satakunnassa.

6.1.3 Yritykset ja yhteisöt

Toisen sivuston tavoitteena on markkinoida Satakunnan korkeakoululaitosta elinkeinoelämässä sekä edistää ja helpottaa koulujen yhteistyötä eri yritysten ja yhteisöjen kanssa (Liite 4). Palvelu toimii tältä osin organisaatioiden kanavana hankkia lisäresursseja niin alueen koulujen tarjoaman koulutuksen muodossa kuin myös opiskelijoiden työpanoksena. Interaktio organisaatioiden ja koulujen välillä tapahtuu sivuilla olevilla lomakkeilla. Organisaatiot voivat lähettää koululle tarjouspyyntöjä täydennys- ja aikuiskoulutuksesta sekä tarjota työmahdollisuuksia. Opinnäytepankkiin yritykset ja yhteisöt voivat laittaa esille opinnäytetyömahdollisuuksia eri alojen opiskelijoille.

6.2 Portaalin nimi

Prototyypivaiheessa portaalin nimenä oli yksinkertaisesti ”Satakunnan korkeakoulu”. Lopullinen nimi aiheutti paljon keskustelua: osa portaaliryhmän edustajista halusi pitäytyä prototyypivaiheen työnimessä, argumentoiden että nimi on informatiivinen eikä ohjaa käyttäjää harhaan. Enemmistö portaaliryhmän edustajista, itseni mukaan lukien, oli kuitenkin nimiehdotuksen ”Satakorkea” kannalla. Alkuperäisen nimen kannattajat ehdottivat kompromissiratkaisua, jossa portaalin web-osoite tulisi olemaan uuden ehdotuksen mukainen (www.satakorkea.fi), mutta itse palvelun nimen tulisi silti säilyä ennallaan. Itse koin sen käyttäjän kannalta sekavaksi, ja esitin, että itse palvelun nimeksi tulisi ytimekkäästi ”Satakorkea.fi”.

Perustelin ehdotustani sillä, että omien havaintojeni mukaan domain-päätteet osana verkkopalvelun nimeä ovat vallitseva trendi internetissä (Amazon.com, Suomi24.fi ja Cdon.com, vain muutamia mainitakseni). Web-osoitteesta muodostuu siten palvelulle nuorekas ja moderni internet-ajan brändi. Havainnollistin ideaani esittämällä erilaisia ehdotuksia palvelun logoksi. Portaaliryhmän jäsenet innostuivat logoehdotukset nähtyään palvelun brändäysmahdollisuuksista ja hyväksyivät esitykseni. Logosta tarkemmin luvussa 7.5

Saavutettuumme yksimielisyyden portaalin nimestä nousi esiin uusi ongelma. Aiemmissa palaverissa oli opiskelijaosiolle ehdotettu omaa nimeä ja domain-tunnusta, joista yhtenä vaihtoehtona Sataopiskelija (www.sataopiskelija.fi). Portaalin nimeä koskevan esitykseni jälkeen tämän koettiin olevan pahassa ristiriidassa tuoreen brändiäjäattelun kanssa. Kaksi eri brändiä ja domainia lähinnä hämmentäisivät käyttäjää. Erillinen domain-osoite opiskelijoiden puolelle koettiin muutenkin tarpeettomaksi, sillä portaalin etusivulla on selkeät linkit kumpaankin portaalin osioon. Portaaliryhmän jäsenet päätyivät keskustelussaan yksimieliseen tulokseen, jonka mukaan palvelulla tulisi olemaan vain yksi nimi, Satakorkea.fi, Opiskelijoiden ja yritysten puolelle käyttäjä pääsisi suoraan tavallisten www-osoitteiden muodostumiskäytänteiden mukaan.

6.3 Rakenne ja navigaatio

Sivujen lopullisessa versiossa ollaan karsittu ja yksinkertaistettu prototyypiversion rakennetta. Kolmikantamallin ansiosta eri kohderyhmille suunnattu sisältö on saatu jaettua kahden sivuston kesken, jolloin eri osioiden määrää sivustoa kohden on saatu vähennettyä niin lateraalisesti kuin vertikaalisesti. Prototyypiversion yläpalkkia ei enää ole: sen sisältämät pääosastot muodostavat nyt joko kaksi omaa sivustokokonaisuuttaan (opiskelijat ja yritykset) tai niiden sisältöä on integroitu sivuston muihin osiin (ajankohtaisosio, hakukone, ”in english”). Pääsy henkilökunnan ekstranetin puolelle tulee löytymään tulevaisuudessa ainoastaan portaalin pääsivulta, sen sijaan, että linkki olisi pysyvästi esillä. Sivustojen yläosassa olevat linkkilaatikat opiskelijoiden ja organisaatioiden sivuille on kuitenkin mielletävissä ”pääosastoiksi”, vaikka ne teoriassa toimivatkin linkkeinä eri sivustokokonaisuuksiin.

Sivustoilla olevien osioiden määrä on pyritty pitämään lateraalisesti mahdollisimman pienenä: opiskelijoiden puolella on sivupalkissa linkit neljään osioon, yrityspuolella viiteen. Syvyyttä sivustoilla on korkeintaan neljän tason verran.

Portaalin navigaatiovälineet sijaitsevat yksinomaan vasemmassa laidassa (Kuva 3). Nämä ovat niin ikään mielletävissä samalla tasolla sijaitseviksi paikallisiksi navigointivälineiksi, vaikkakin kunkin sivuston omassa kontekstissa ne muodostavat ylimmän tason pääosastot. Tois- ja kolmassijaisten navigointivälineiden keskittämistä vasempaan laitaan puoltaa käytettävyytutkimukset, joiden mukaan tämänkaltainen sijoittelu nopeuttaa ja tehostaa navigointia (U.S. Department of Health & Human Services [b], 7).

Kuva 3. Navigaatiovälineet.

Aiemman version tapaan käyttäjän sijainti on esitetty navigointivalikossa värillä korostamalla. Lisäyksenä kunkin ylätasoin eteen on laitettu ruutukuvio, joka vaihtaa väriä tason tullessa aktiiviseksi. Erityisesti jälkimmäisen toiminnon funktio on enemmänkin esteettinen: riisutun rakenteen vuoksi käyttäjän on vaikea eksyä kummallakaan sivustolla. Lisäksi hakukenttä on siirretty muiden navigointivälineiden yhteyteen vasemman palkin alapuolelle, jossa se pysyy kiinteänä sivulta toiselle siirryttäessä.

Hakukoneen sisällyttäminen sivustolle ei olisi ollut välttämätöntä, sillä uudessa versiossa sivujen määrää ollaan karsittu entisestään noin 40 sivuun. Erään näkemyksen mukaan hakukone on tarpeellinen vasta sivuston sivumäärän ollessa sadan ja tuhanen välillä (Loranger & Nielsen 2006, 138). Sivujen teknisestä toteutuksesta vastaava yritys tarjoaa kuitenkin asiakkaidensa sivuille aina hakumahdollisuutta, eikä siitä ollut tässä tapauksessa syytä kieltäytyä. Vaikka se teoriassa onkin sivuston kokoon nähden tarpeeton, ei siitä käytännössä ainakaan haittaa ole: kiireiset käyttäjät hyötyvät aina hakukoneen käytöstä, oli sivuston koko kuinka suuri tai pieni hyvänsä.

Kokonaisuudessaan opiskelijoiden ja yritysten sivustojen näkymä rakentuu siis neljästä elementistä: yläosasta, valikkopalkista, hakupalkista sekä itse sisältöosasta. Elementit leijuvat toisistaan irrallisina valkoisen taustan ja harmaiden graafisten kuvioiden päällä.

Portaalin etusivu eroaa rakenteeltaan muista sivuista. Se on äärimmäisen pelkistetty, ja tarjoaa pelkästään linkit opiskelijoiden ja yritysten sivustoille sekä Satakunnan korkeakoululaitoksen suomen- ja englanninkielisille esittelysivuille. Kukin vaihtoehtoista on esitetty omassa laatikossaan pienen esittelytekstin kera, lukuun ottamatta englanninkieliselle esittelysivulle ohjaavaa, irrallista ”In english”-linkkitekstiä. Opiskelijoiden ja yrityksen sivujen esittelylaatikoissa on lisäksi pienet opiskelijoita esittävät kuvat, jotka on ohjelmoitu muuttumaan sattumanvaraisesti erillisillä vierailukerroilla. Sivulle ei ollut syytä lisätä ylimääräistä sisältöä, sillä käyttäjän viettämä aika sivulla on verraten lyhyt.

6.4 Nimiöinti

Sivustojen nimeämiskäytännöt vaativat erityistä suunnittelua. Nimiöinnin (labeling) tulee perustua huolellisesti suunniteltuun järjestelmään, joka kattaa sivustolla esiintyvät otsikot ja navigaatiovalikot. Toimiva nimiöntijärjestelmä on eheä ja selkeä, ja löydettävyyden osa-alueena se auttaa sivuston käyttäjää olennaisesti löytämään etsimäänsä tietoa. Sen sijaan suunnittelemattomissa nimiöinneissä nojataan usein organisaatioiden sisällä käytettyihin termeihin, jotka eivät useimmissa tapauksissa avaudu tavalliselle käyttäjälle. (Morville & Rosenfeld 1998, 74-75).

Hyvin nimetyt pää- ja väliotsikot hajauttavat tekstin selkeästi hahmotettaviin palasiin tehden siitä helpommin luettavaa ja ymmärrettävää. Otsikoiden tulee olla lyhyitä, enintään 60 merkin pituisia. Lisäksi niiden tulee olla merkityksellisiä: näennäisen hauskoja ja muka-nokkelia otsikoita tulee välttää. (Loranger & Nielsen 2005, 277.)

Prototyypiversioiden yhtenä ongelmana oli tiedon kätkeyminen kohderyhmälle vieraiden käsitteiden alle. Uudessa versiossa ongelma on korjattu, ja nyt esimerkiksi koulutustarjontavalikosta käyttäjä löytää vaivatta haluamansa koulutuksen. Lateraalisten ja vertikaalisten tasojen karsiminen ja yhdisteleminen prototyypiversiosta aiheutti kuitenkin haasteen nimiöinnille. Yläkäsitteet tuli nimetä niin, että ne kattoivat kokonaisuudessaan niiden alaisuudessa olevat tasot. On tärkeää, että alakäsitteet ovat eks-

klusiivisia yläkäsitteilleen, sillä muutoin hierarkia menettää merkityksensä ja sivustosta tulee informaatioarkkitehtuurisesti sekava (Morville & Rosenfeld 1998, 38).

Opiskelijoiden sivuston uudet sivut (opintososiaaliset edut, asunnot, kaupungit ja tapahtumat sekä opiskelijajärjestöt) sijoitettiin samaan kategoriaan. Lisäksi samaan osioon päätettiin laittaa jo aiemmin sivulla ollut ura- ja rekrytointipalvelusivu nimellä ”Työllistyminen”. Koska nämä kaikki kuuluivat opiskelijoiden elämään olematta kuitenkaan konkreettisesti kouluun liittyviä aihepiirejä, päätettiin yläkäsitteeksi nimetä yksinkertaisesti ”Opiskelijaelämä”. Nimike ei johda käyttäjiä harhaan, vaan kattaa sisältämänsä alakäsitteet täydellisesti. Lisäksi nuorekas termi herättää käyttäjissä (pääosin) positiivisia mielikuvia, ja siten houkuttelee klikkaamaan.

”Opiskelijatarinat” koettiin osuvaksi nimeksi osiolle, joka sisältää artikkeleita opiskelijoiden kokemuksista korkeakouluista ja alueella asumisesta. Alasivut päätettiin nimetä kussakin artikkelissa haastateltujen opiskelijoiden ja heidän opiskelupaikkansa mukaan (”Harri & Wilhelmiina (UCPori)”) Tämä tuo sivulle lämmintä tuttavallisuuden tuntua. Lisäksi alasivujen nimiöinti artikkelien omilla otsikoilla olisi hämentänyt käyttäjää, sillä otsikoissa ei esiinny itse koulun nimeä. Pitkät otsikot olisivat myös rikkoneet sivuilla vallitsevaa lyhyen ja ytimekkään nimiöinnin linjaa, eivätkä ne olisi sopineet sivuvalikon rajalliseen tilaan.

6.5 Esteettömyys

Tarkasteltaessa sivustoa kappaleessa 2.3 esitettyjen esteettömyyttä mittaavien seikkojen pohjalta, voidaan sen todeta olevan melko esteetön. Sivustolla ei ole tarkkaa kohdistamista vaativia toimintoja ja lisäksi sen kieliasu on selkeää ja helposti ymmärrettävää. Kieliasuun ja tekstisisältöön palaan myöhemmin luvussa 8. Linkit ja keskeiset toiminnot on esitetty pelkästään tekstimuotoisina, lukuun ottamatta etusivulla ja sisäsivujen yläosassa olevia linkkilaatikoita sekä kuvan muodossa olevia osioiden nimiä. Näille ei ole annettu tekstivaihtoehtoa. Tämä voidaan tulkita pahana puutteena erityisesti etusivun kohdalla, sillä etusivulta ei pääse etenemään muutoin kuin linkkilaatikoita klikkaamalla. Huomasin tämän vasta sen jälkeen, kuin sivusto

oli jo julkaistu, jolloin sitä ei päässyt enää käyttämämme julkaisujärjestelmän avulla muuttamaan. Ottaen huomioon sen, että linkkilaatikat ovat pieniä (ja siten nopeasti latautuvia) sekä sen, että puhtaasti merkkipohjaiset selaimet ovat nykyään hyvin harvinaisia, en itse usko kyseessä olevan vakava ongelma.

Sivuston osioiden merkkaaminen värikoodein ei sen sijaan mielestäni aiheuta esteettömyysongelmaa. Osion nimi lukee logon yhteydessä sivun yläosassa, ja värien käyttö on ennemminkin esteettinen ratkaisu. Ongelmaksi tämä muodostuu vasta silloin, kun käyttäjä on värinäöltään rajoitteinen ja käytettävä selain ei näytä kuvia. Tällöin käyttäjä joutuu päättämään sijaintinsa linkkien ja tekstisisällön avulla.

7 VISUAALISUUS

Suunnittelin sivuston visuaalisen yleisilmeen touko-kesäkuussa 2008 yhdessä Hypermedian graafikon kanssa. Laadin aluksi kuvankäsittelyohjelmalla layout-ehtotuksia ja lähetin ne sähköpostitse graafikolle. Niiden pohjalta hän kehitti erilaisia suunnitelmia ja esitti niitä kommentoivakseni aina kunnes olin tyytyväinen lopputulokseen. Tämän jälkeen esitin hyväksymäni suunnitelman portaaliryhmän muille edustajille, jotka niin ikään esittivät kommentteja ja toivomuksiaan sitä koskien. Lopulta graafikko laati version, joka miellytti niin minua kuin enemmistöä portaaliryhmän muista jäsenistä. Sivuston visuaalinen ilme lyötiin lukkoon elokuussa 2008.

Koska palvelun kohderyhmä on laaja, ei visuaalista ilmettä ollut soveliasta tehdä vain yhden tietyn kohderyhmän mieleiseksi. Liiallista nuorekkuutta pyrin siksi välttämään, ja tavoitteenani oli tehdä sivusto, joka vetoaisi visuaalisuudellaan kaikkiin kohderyhmiin. Päättävöitteeksi visuaaliselle suunnittelulle asetin ilmavuuden, väljyyden ja raikkauden.

Etusivua lukuun ottamatta portaalien sivuilla toistuu sama layout-ratkaisu, mutta värien ja grafiikan käytöllä on pyritty erottamaan kaksi osa-aluetta toisistaan. Opiskeli-

joiden ja yritysten sivustot noudattavat kumpikin omaa värikoodiaan, joka esiintyy pohjaväreissä, otsikoissa ja ikoneissa. Lisäksi sivustojen taustalla käytetään toisistaan eroavia geometrisiä elementtejä. Valokuvilla haluttiin puolestaan esittää Satakunta ja sen korkeakoulut mahdollisimman houkuttelevassa valossa.

7.1 Värit ja graafiset elementit opiskelijoiden osiossa

Opiskelijoiden sivuston (Liite 3) vallitsevana väriteemana esiintyvät vihreän eri sävyt. Vihreä mielletään virkistäväksi, nuoreksi ja elinvoimaiseksi väriksi (Kuoppala, Parkkinen, Sinkkonen & Vastamäki 2002, 153). Se on siten osuva väri valinta sivustolle, jonka käyttäjistä enemmistö on nuoria tutkinto-opiskelijoita. Nuorekas ja elinvoimainen väri viestittää myös vanhemmille aikuisopiskelijoille sanomaa siitä, että koskaan ei ole liian vanha opiskelemaan; ”oppia koko ikä”. Väri esiintyy otsikoissa tummana ja pistävänä, tekstin taustalla puolestaan huomattavasti vaaleampana.

Vihreää vastaan sivuilla esiintyy vasemmassa valikossa ja graafisissa elementeissä toistuva oranssi. Oranssi on ystävällisyyden, vieraanvaraisuuden, ylpeyden, mielen selkeyden ja voiton väri (Kuoppala ym. 2002, 153). Nämä kaikki ominaisuudet viestittävät positiivista kuvaa niin Satakunnasta asuinpaikkana (ystävällisyys, vieraanvaraisuus) kuin opiskelemisesta alueen korkeakouluissa (ylpeys, mielen selkeys ja voitto).

Sivujen pohja on puhtaan valkoinen yhdistettynä harmaan värisillä geometrisillä kuvioilla. Valkoista käytetään yleisesti web-sivujen pohjaväriin, sillä se toimii hyvänä taustana muille väreille ja antaa sommittelulle ilmavuutta valovoimaisuutensa vuoksi (Kuoppala ym. 2002, 153). Puhtaan valkoinen tyhjä tila elementtien välissä auttaa myös käyttäjiä hahmottamaan sivu paremmin. Valkoinen tila jakaa sivuston elementit selkeisiin osiin, joihin käyttäjän huomio keskittyy, aiheuttamatta tämän silmille räsitusta. (Loranger & Nielsen 2006, 347).

Harmaa koetaan tavallisesti arkisena ja tylsänä värinä, mutta sivun pohjalla se puoltaa paikkaansa esiintyessään oranssin väristen muotojen varjona, ja siten vahvistaa

niiden vaikutusta. Lisäksi on huomattavissa, että harmaan käyttäminen vaalean vihreän kanssa tekee vihreästä lämpimämmän sävyisen (Kuoppala ym. 2002, 154).

Geometriset elementit ovat nauhamaisia ja vapaana kiemurtelevia. Ne luovat käyttäjälle positiivisia mielikuvia opiskelemisesta alueen korkeakouluissa. Koukeroiset muodot rinnastetaan taiteellisuuteen ja korkeakulttuuriin, luovuuteen. Samalla kun ne viestittävät luovuutta yhtenä korkeakoulujen vaalimista arvoista, ne konkreettisesti edustavat alueen ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa tarjottavaa kulttuurikoulutusta. Muotojen kiemurteleva epäsäännöllisyys viestii vapaudesta ja yksilöllisyydestä, jotka kumpikin ovat nyky-yhteiskunnassa arvostettuja ja haikailtuja asioita.

7.2 Värit ja graafiset elementit yritysten osiossa

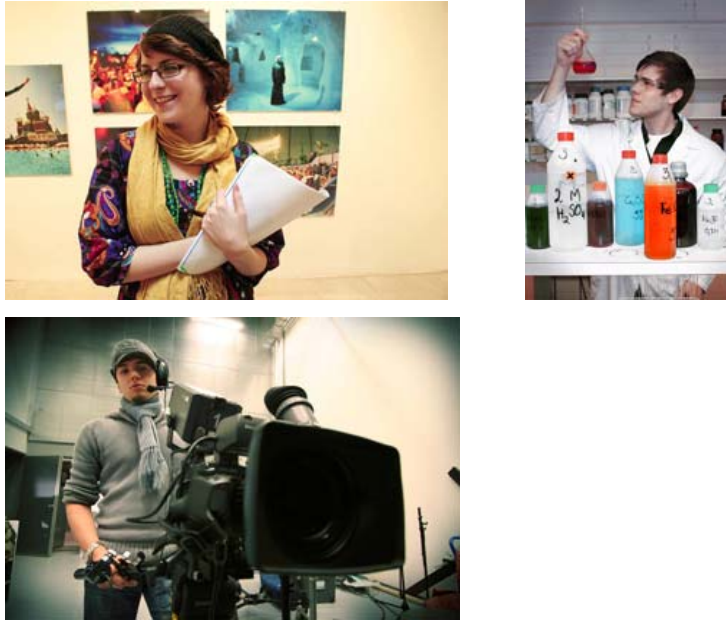
Yritysten ja yhteisöjen sivuilla (Liite 4) vallitsevana värinä käytetään sinertävää violettiä. Violettiin liitettäviä asioita ovat mm. rikkaus, voitto ja ylhäisyys. Otsikoissa käytetään sinistä, joka tummasävyisenä edustaa auktoriteettia. (Kuoppala ym. 2002, 153.) Nämä värit edustamiensa asioiden kanssa palvelevat hyvin sivujen tarkoitusta. Oranssin väriset muodot esiintyvät myös yritysten sivuilla. Samoin kuin opiskelijoiden puolella, ne tässäkin yhteydessä tekevät sivujen pääväristä lämpimämmän. Viileän violetin rinnalla oranssin teho on tosin vieläkin voimakkaampi.

Siinä missä opiskelijoiden kohdalla geometriset muodot ovat koukeroisia ja epäsäännöllisiä, ovat ne yritysten puolella verraten symmetrisesti eteneviä, jyrkkiä viivamuodostelmia. Muodot viestivät määrätietoisuudesta ja ammattitaidosta. Nämä ominaisuudet mielletään työnantajien arvostamiksi, ja siksi niiden liittäminen satakuntalaiseen korkeakoulutukseen – ja niiden esiin tuominen portaalissa – luo kohderyhmälle hyviä mielikuvia. Suoraviivaisuudestaan ja säännöllisyydestään huolimatta muodot ovat tyylikkäitä ja näyttäviä, ja siten myös yrityksille välittyä kuva luovuudesta yhtenä alueen korkeakoulujen vaalimista arvoista.

7.3 Portaalin kuvitus

Työryhmien jäsenillä oli erilaisia portaalin kuvitukseen liittyviä toivomuksia, jotka huomioitiin kuvien suunnitteluvaiheessa. Osa jäsenistä koki, että kuvien ei tulisi olla tyypillisiä maisemakuvia tai mielikuvituksettomia otoksia opiskelijoista hymyilemässä tietokoneiden ääressä. Osa puolestaan halusi kuvien olevan ns. ”postikorttikuvia”, jotka esittelisivät satakuntalaisia maisemia ja tarjoaisivat houkuttelevaa kuvaa alueesta asuinalueena. Päädyttiin kaikkia osapuolia miellyttäneeseen kompromissiratkaisuun, jossa kuvat sisältäisivät eri alojen opiskelijoita poseeraamassa satakuntalaisissa maisemissa. Kuvausten aloittaminen viivästyi kuitenkin siinä määrin, ettei ulkona kuvaaminen ollut enää mielekäästä: loppusyksyn synkät maisemat eivät houkuttelisi opiskelijoita. Tästä syystä suurin osa kuvista päädyttiin ottamaan sisätiloissa.

Tunnistamisen helpottamiseksi osa malleista puettiin asusteisiin, jotka yleisesti yhdistetään eri aloihin: merenkulkualaa opiskeleva puettiin merikapteeniksi, sosiaalialan opiskelija sairaanhoitajaksi. Osalla kuviin valituista aloista ei ollut vastaavan kaltaista rinnastuskohdetta, jolloin päädyttiin stereotyyppien käyttöön: esimerkkinä tästä kulttuurialaa edustava baskeripäinen boheemi. Kuvat otti Satakunnan ammattikorkeakoulun viestinnän opiskelija Eero Kurru. Hän myös osallistui kanssani kuvien suunnitteluprosessiin. Kuvissa esiintyvät mallit ovat alueen korkeakouluopiskelijoita (Kuva 4).

Kuva 4. Kolme esimerkkiä Kurrin ottamista kuvista.

Osa portaaliryhmän jäsenistä ei pitänyt sopivana sitä, että ottamistamme kuvista suurin osa esitti AMK-opiskelijoita. Perustelin valintaani sillä, että ammattikorkeakoulussa opiskeleminen on käytännönläheisempää, ja siten kuvauksellisempaa kuin yliopistossa opiskeleminen. Porin yliopistoyksiköissä opiskeleminen on pitkälti teoriapohjaista, mikä tekee mielenkiintoisten, dynaamisten kuvien ottamisesta haasteellisempää. Pidin tärkeänä korostaa, että kyse oli valokuvista, ei henkilökohtaisesta mielipiteestä koskien yliopistossa opiskelemisen mielenkiintoisuutta. Saavutimme yksimielisyyden, ja päätimme käyttää Kurrin ottamien kuvien lisäksi yliopistokeskuksen arkistokuvia opiskelijoista.

Toisin kuin vielä muutama vuosi sitten, nykypäivän nettiyhteyksillä kuvien lataaminen ei juuri hidasta sivujen latautumista. Osalla käyttäjistä, esimerkiksi maalla asuvilla ja mobiilikäyttäjillä, on kuitenkin käytössään vielä verraten hitaat modeemiyhteydet, joten on sopivissa määrin oikeutettua huomioida myös heidän tarpeensa (Loranger & Nielsen 2006, 87). Siksi käytettävyysoppaissa ohjeistetaan edelleen järkevään kuvien käyttöön; kuvia tulisi käyttää vain silloin, kun niillä on olennaista merkitystä sivun kannalta. Lisäksi on parempi käyttää useita pieniä kuvia kuin yhtä suurta. (U.S. Department of Health & Human Services [b], 145, 150.)

Portaalissa kuvia on käytetty hillitysti. Sivuston yläosassa kulkee sivulta toiselle kiinteä kuvamontaasi, joka muodostuu 5-6 pienemmästä kuvasta. Lisäksi alasiivuilla on tekstikappaleiden yhteydessä hieman suurempia kuvia. Kuvien käyttöä rajoittaa omalta osaltaan sivuston tekstisisällölle varattujen kenttien kapea koko, sekä Hyperscriptor-julkaisujärjestelmän omat rajoitukset kuvien leveyden suhteen.

7.4 Typografia

Typografialla on suuri merkitys sivuston ulkoasua suunniteltaessa, sillä vääränlainen kirjasimien käyttö johtaa usein niin käytettävyyss- kuin uskottavuusongelmiin. Valittavan usein typografian suunnitteluun ei kiinnitetä juurikaan huomiota. Toisinaan se saatetaan suunnitella brändin pohjalta tai osaksi laajempaa esteettistä kokonaisuutta luottavuuden kustannuksella. Sivustojen ensisijainen tehtävä on kuitenkin (useimmissa tapauksissa) välittää tietoa, ja siksi selkeään typografiaan on tärkeää panostaa. (Loranger & Nielsen 2006, 214.)

Web-sivuilla suositellaan käytettäväksi päätteettömiä eli groteskeja kirjasimia, sillä päätteelliset kirjasimet asettuvat liian lähelle toisiaan, häiriten näytöltä lukua (Kuoppala ym. 2002, 144). Portaalissa käytetään kirjasimena niin leipätekstissä kuin otsikoissakin groteskia Verdana-fonttia. Verdana on moderni ja yksinkertainen, mutta samaan aikaan ammattimainen kirjasin, ja sitä pidetään luettavimpana kirjasimena web-käytössä (Loranger & Nielsen 2006, 233).

Sivustolla käytetyn kirjasimen koko, 12 pikseliä, on ihanteellinen web-sivun luottavuuden kannalta. Peruskäyttäjän tarpeisiin suositellaan minimissään 10 pikselin kokoisia kirjaisimia, sillä sitä pienempiä on vaikea hahmottaa näytöltä. Tärkeää hahmottamisen kannalta on myös huolehtia tekstin ja sen taustan välisestä kontrastista. Mitä suurempi kontrasti vallitsee, sitä luettavampaa tekstistä tulee. Siten paras mahdollinen yhdistelmä on musta teksti valkoisella pohjalla. (Loranger & Nielsen 2001, 221, 240.) Portaalissa leipäteksti on mustaa ja tekstialueiden taustaväri liukuu ylhäältä alaspäin valkoisesta haalean vihreään (yritysten puolella haalean violettiin), eli luottavuus on tälläkin osa-alueella ihanteellinen. Teksti on tasattu oikeaoppisesti va-

semman reunan mukaan ja oikea reuna on jätetty liehureunaksi. Erityisesti keskitystä tulisi verkkotekstissä välttää, sillä se tuhoaa luettavuuden täysin. (Kuoppala ym. 2002, 145.)

Käyttäjät selailevat tekstiä erilaisiin korostuskeinoihin tukeutuen. Selkeyden vuoksi ei tekstin sisäisiä visuaalisia korostuskeinoja suositella käytettävän kolmea tyyliä enempää. Yleensä nämä kolme korostuskeinoa ovat otsikot, linkit ja tekstin sisäiset korostukset. (Parkkinen 2006, 91.)

Tekstin sisäisiä korostuksia, fonttityylejä, tulee sivustolla käyttää harkiten, sillä eri korostusmuodot muodostavat keskenään oman hierarkiansa. Kunkin fonttityylin tulisi vastata eriasteista korostusta. Mikäli korostuksia käytetään huolimattomasti, niiden merkitys vähenee: kun kaikki on korostettu, mitään ei ole korostettu. (Nielsen & Loranger 2006, 235.) Koska portaaliin tuotti sisältöä useampi taho, oli teksti aluksi korostuskeinoiltaan epäyhtenäistä: työryhmät käyttivät fonttityylejä, esimerkiksi lihavoitua ja fonttikoon muutoksia, eri yhteyksissä. Ongelmaa tuotti niin ikään se, että joissakin tapauksissa teksti oli kopioitu ja liitetty alkuperäisestä lähteestä, jolloin itse fontti oli täysin erilainen kuin sivustolla käytetty. Otin tehtäväkseni yhtenäistää sivustolle lisätyt tekstit samanlaisiksi ennen julkaisuvaihetta.

Käytettävyyden kannalta on tärkeää, että käyttäjä tietää, mitä osaa tekstistä voi klikata. Siksi linkkien korostamisessa tulee noudattaa vakiintuneita tapoja: perustekstistä eroavaa väriä (yleensä sininen), värin vaihtumista osoittimen ollessa tekstin kohdalla ja/tai alleviivausta (Loranger & Nielsen 2006, 205). Portaalissa linkit erottuvat muusta tekstistä sinisellä värillä. Viedessä kursorin tekstin päälle, vaihtuu linkin väri sivuston visuaalista linjaa noudattaen oranssiksi.

Onnistuneen otsikkohierarkian luomiseksi tulee pääotsikon olla kirjoitettuna leipätekstiä suuremmalla kirjasinkoolla. Väliotsikot erottuvat nekin kooltaan leipätekstistä, mutta ovat kuitenkin pääotsikoita pienempiä. Otsikoiden tulee olla tasattu vasemman reunan mukaisesti. Keskitettyjä, suuraakkosilla kirjoitettuja otsikoita tulee välttää, sillä ne ovat vaikeammin hahmotettavissa verkkotekstin seassa. (Loranger & Nielsen 2006, 277.)

Portaalissa pääotsikot erottuvat leipätekstistä ja väliotsikoista selkeästi. Ne ovat väri-tykseltään sivun värikoodin mukaisia (vihreä tai sininen) ja kirjasinkooltaan suurempia. Lisäksi pääotsikoissa kirjasinväli on väljempi ja niiden aloituskohta on hieman kappaleiden tasausta enemmän vasemmalla. Tekstikappaleet ovat siten sisennettyjä pääotsikoihin nähden. Väliotsikoiden taso on kappaleiden mukainen, mutta niiden kirjasinkoko on isompi. Väriykseltään väliotsikot ovat pääotsikoiden tavoin värikoodiin sidottuja. Totutuista käytänteistä poiketen väliotsikot ovat kirjasinvahvuudeltaan pääotsikoita vahvempia. Tyylikeino ei kuitenkaan häiritse käyttäjää, sillä väliotsikot ovat muutoin visuaalisesti alisteisia pääotsikoille.

7.5 Logo

Portaalin prototyypivaiheen logossa oli alkuperäinen nimi ”Satakunnan korkeakoulu” kirjoitettuna groteskeilla suuraakkosilla ja harvalla merkkivälillä (Kuva 5). Värieltään logo oli tummanharmaa. Pidin logoa alusta alkaen tylsänä. Sen kolkkous korostui entisestään uuteen, raikkaaseen graafiseen ilmeeseen liitettynä, ja koin siksi tärkeäksi uudistaa sitä mukailemaan sivujen uutta ilmettä. Nimen ulkoasun uudistaminen tuli myös ajankohtaiseksi luvussa 6.2 käsitellyn portaalin nimimuutoksen myötä.

SATAKUNNAN
KORKEAKOULUT

Kuva 5. Portaalin vanha logo.

Suunnittelin portaalin uuden logon projektin loppuvaiheessa. Tavoitteenani oli luoda raikas ja moderni internet-ajan brändi, jota voisi käyttää sivuston markkinoinnissa ja muissa mahdollisissa yhteyksissä. Lähtökohdaksi otin sivuston uuden ulkoasun; värimaailman, graafiset elementit ja kirjasimet (Kuva 6).

Kuva 6. Satakorkea.fi-sivuston logo.

Valitsin logon fontiksi Calibrin, Windows Vista -käyttöliittymän perusfontin. Calibrin kirjaimissa on pehmeät ja pyöreäreunaiset kulmat, mikä luo lämpimän ja ystävällisen vaikutelman. Tämän piirteen ansiosta se erottuu edukseen muista samankaltaisista pääätteettömistä fonteista. (Van Wagener 2008.) Calibri muistuttaa paljon sivustolla käytettyä Verdanaa, ja siksi istuu hyvin graafiseen ilmeeseen. Nimessä on käytetty Calibria lihavoituna (Calibri Bold) sekä tavallisena (Calibri Regular): ”sata” on lihavoituna ja ”korkea.fi” tavallisena. Kirjasinvahvuuden ohella nimen kaksi osaa eroavat toisistaan myös väritykseltään. Lihavoitu osa on väritetty sivusta riippuen joko vihreäksi tai siniseksi. Loppuosa on väritykseltään aina oranssi, sillä väriä on käytetty kummankin sivun värimaailmassa.

”Satakorkea.fi”-tekstin alapuolella logossa on niin ikään Calibrilla, mutta pienemmällä kirjaskoolla ja harmaalla värillä kirjoitettuna ”Satakunnan korkeakoulut”. Tällaisenaan, ns. alkuperäisessä muodossa, logo esiintyy vain etusivulla. Siirryttäessä opiskelijoiden tai yritysten puolelle alaosan teksti muuttuu sivuston mukaisesti joko muotoon ”opiskelijat & hakijat” tai ”yritykset & yhteisöt”. Suunnittelin logon alun perin kokonaisuudessaan pienaakkosilla kirjoitetuksi. Tämä on tietoinen tyyliseikka, joka seuraa internetissä vallitsevaa logon suunnittelun trendiä (amazon, facebook). Portaaliryhmän jäsenet eivät perusteluistani huolimatta halunneet, että Satakunta olisi kirjoitettuna pienellä. He uskoivat tämän johtavan epäilyihin tahattomasta kirjoitusvirheestä. Tästä syystä jouduin vaihtamaan ”Satakunnan korkeakoulut” -tekstin alkamaan isolla alkukirjaimella, vaikka se mielestäni rikkookin vaikutelmaa.

Lopuksi täydensin logoa pienellä kuviolla, jonka liitin tekstiosan eteen. Käytin kuvion pohjana navigointivälineissä ja hakutiedotteissa esiintyvää pientä suorakulmiota. Muotoilin suorakulmion neliöksi, jollaisena se sopi paremmin logotekstin yhteyteen. Neliö noudattaa teksti alkuosan tavoin kunkin sivun värimaailmaa, ollen joko vihreä tai sininen. Se muodostuu kahdesta värisävystä, joista tummempi sävy vie neliön

alaosasta yhden kolmasosan ja vaalea loput kaksi kolmasosaa. Kuvio on mahdollista tulkita siten, että sen tumma alaosa symbolisoi vankkaa pohjaa, perustaa, jonka Satakunnan korkeakoulujen tuoma koulutus tarjoaa työelämään siirtyvälle opiskelijalle.

8 TEKSTISISÄLTÖ

Itse tekstisisältöön pätee sama perusolettamus kuin typografian suunnitteluun: käyttäjä tulee sivuille ensisijaisesti saadakseen tietoa, ja siksi tekstin selkeyteen tulee panostaa erityisesti. Visuaalisesti näyttävät sivut herättävät käyttäjän huomion ja kiinnostuksen, mutta mikäli sivun tietoarvo on vähäinen, ei käyttäjä tule palaamaan sivuille (Loranger & Nielsen 2006, 254). Uutissivustojen havainnointia koskevassa tutkimuksessa todettiin, että käyttäjät kiinnittivät huomiota ensimmäiseksi otsikoihin ja tekstiin kuvien sijaan (Poynter Institute 2000).

Näyttöjen asettamien rajoitusten takia tulee verkkoon tuotetun tekstin olla erilaista kuin painettu teksti. Monitorit rasittavat silmiä ja aiheuttavat 10–35 prosenttia paperia hitaamman lukunopeuden, ja siksi verkkotekstin tulisi olla lyhyttä, ytimekästä ja useisiin kappaleisiin jaettua (Parkkinen 2002, 91). Verkkotekstiä ei myöskään lueta samalla tavalla kuin painettua tekstiä. Käyttäjät eivät lue tekstiä lineaarisesti, sanasta sanaan, vaan selailevat sitä eri visuaalisiin korostuskeinoihin tukeutuen. Löydettyään haluamansa aihealueen, he jättävät muun sisällön yleensä huomioimatta. Jos käyttäjä ei puolestaan löydä kyllin nopeasti haluaamaansa tietoa, poistuu hän yleensä sivulta. (Loranger & Nielsen 2006, 258.)

Kappaleiden käyttö verkkotekstissä eroaa myös totutusta. Näytöltä lukua varten kappaleiden tulee olla tarpeeksi lyhyitä, korkeintaan viiden virkkeen mittaisia. Käyttäjä sisäistää lyhyisiin kappaleisiin jaetun, ilmavan tekstin paremmin. Kussakin kappaleessa tulee olla yksi ydinvirke sekä yksi ajatus. Näin käyttäjä löytää helpommin etsimänsä tiedon. Jos yhdessä kappaleessa on liikaa ajatuksia, kappaleen pääajatuksen ymmärtäminen vaikeutuu. (Loranger & Nielsen 2006, 282.) Ydinvirkkeiden käytön

avulla saa käyttäjä hyvän kuvan sivun olennaisesta asiasisällöstä vain otsikoita ja ydinvirkkeitä silmäilemällä (Korpela & Linjama 2005, 168).

Lisäksi organisaatioiden sivuilla on tärkeää, että verkkoteksti on oikean tyylistä kohderyhmille. Liiallista ammattisanastoa sekä vaikeita sivistyssanoja tulee välttää; tekstin tulee olla yksinkertaista ja helposti ymmärrettävää. On tärkeää tuntea kohderyhmän tarpeet, kulttuuri ja kiinnostuksen kohteet ja tätä tietämystä hyödyntäen kirjoittaa oikeista aiheista ja oikeasta näkökulmasta. Teennäisyyttä tulee välttää: esimerkiksi teini-ikäiset tunnistavat välittömästi, mikäli aikuinen pyrkii puhumaan ns. nuorten kielellä. (Loranger & Nielsen 2006, 259, 262.)

Yksinkertaisia virkkeitä tulee käyttää verkkotekstissä myös automaattisen kielenkääntämisen takia. Webissä on useita palveluita, jotka kääntävät web-sivuja kieleltä toiselle. Käännöksestä tulee onnistunut vain, jos teksti on rakenteeltaan kyllin yksinkertaista palvelun analysoitavaksi ja tulkittavaksi. (Korpela & Linjama 2005, 169.) Koska kyseessä on koulutusportaali, on tärkeää että sivu on myös ulkomaalaisten saavutettavissa. Portaalissa on myös englanninkielinen osio, mutta se ei kata koko suomenkielistä sisältöä.

Vastuu portaalin tekstisisällöstä oli jaettu eri työryhmien kesken. Työryhmien edustajia ohjeistettiin kirjoittamaan/kirjoituttamaan ytimekästä, verkkoon soveltuvaa tekstiä ja lisäämään se sivustolle joko itse tai minun kauttani tiettyyn määräaikaan mennessä. Tämän jälkeen korjailin tekstisisältöä paremmin verkkokäyttöön soveltuvaksi. Tein muutoksia jo edellä mainittuun typografiseen ilmeeseen, tekstin rakenteeseen kuin myös itse sisältöön.

Tekstin rakenteeseen liittyvät muutokset liittyivät erityisesti kappalejakoon. Kappalet olivat muotoiltu useassa tapauksessa ns. oikeaoppisesti, painotuotteisiin soveltuviksi. Tekstin kirjoittajien vanhan tottumuksen ohella tämä johtui osin myös siitä, että tekstiä oli lainattu korkeakoulujen omista esitteistä. Jouduin lyhentelemään erityisesti opiskelijatarinoiden pitkiä tekstipätkiä paremmin verkkolukuun soveltuviksi.

Vastuualueiden jakaminen eri työryhmien kesken puolestaan näkyi sivustolla lukuisien tervetuloivotusten ja esittelytekstien muodossa. Kukin työryhmä toivotti käyttäjän tervetulleeksi omaan osioonsa houkuttelevan, toisinaan jopa myyntitekstimäisen esittelyn kanssa. Verkkotekstissä tervetulotekstejä ja muuta sanahelinää sisältäviä tekstejä tulisi välttää, ja sen sijaan teksti tulisi aloittaa menemällä suoraan asiaan. Käyttäjä muodostaa mielipiteensä tekstistä sen alun perusteella, ja mikäli hän kokee sen tylsänä, menee hän muualle (Korpela & Linjama 2005, 167). Muutin muutamia tekstiä alkamaan paremmin, ja joidenkin tekstien kohdalla työryhmän jäsenet muuttivat itse alkuperäisten tekstien aloituksia. Koin parhaaksi olla muuttamatta opiskelijoiden puolella ensimmäisenä avautuvan tiedotesivun tervetuloivotusta. Toivotus ”Tervetuloa opiskelemaan Satakuntaan!” toivottaa opiskelijan koko maakuntaan, ei pelkästään web-sivuille.

9 SIVUSTON DYNAAMISUUS

Web-sivut on ominaisuuksiensa osalta mahdollista jakaa joko staattisiin tai dynaamisiin. Perinteisesti web-sivut on tehty staattisiksi eli muuttumattomiksi, jolloin niiden muuttaminen ja päivittäminen vaatii tekijöidensä toimia. Käyttäjälle sivut siis näkyvät aina samanlaisina, jollei niiden tekijä niitä itse muuta. Vuorovaikutus sivuston ja käyttäjän välillä on tällöin minimaalista. Dynaamisten web-sivujen sisältö sen sijaan muuttuu sen perusteella, mitä käyttäjä haluaa. Sivuille voidaan hakea tällöin sisältöä tietokannoista käyttäjän tarpeiden tai valintojen perusteella, ja sivusto luodaan automaattisesti kunkin lähtötilanteen pohjalta. (Rantala 2005, 3-4.)

Portaalin dynaamisuudesta käytiin kovaa keskustelua projektin alkuvaiheissa. Osa halusi sivuston olevan staattinen, lähinnä ulkoisista linkeistä koostuva kokonaisuus. Osa taas halusi sivustolle dynaamista sisältöä: tietokantahakuja ja ajankohtaisia tiedotteita esimerkiksi koulutushauista. Keskustelussa siten sivuttiin luvussa 3 esitettyjä eriäviä näkemyksiä portaalien luonteeseen liittyen: onko portaalipalvelussa kyse ulospäin ohjaavasta linkkihakemistosta vai täyden palvelun sivukokonaisuudesta,

josta käyttäjä löytää kaiken haluamansa tiedon keskitetysti. Olin itse ehdottomasti dynaamisuuden kannalla, sillä portaalin luominen linkkihakemistoksi ei palvelisi sen alkuperäistä tehtävää Satakunnan korkeakoulujen välisen yhteisöllisyyden luonnissa.

Staattisuuden kannalla olleet karsastivat erityisesti dynaamisen sisällön edellyttämää päivitysvastuuta. Monet työryhmien jäsenistä kokivat harteillaan olevan jo muutenkin tarpeeksi päivitettävää korkeakoulujen käyttämien tietojärjestelmien ja verkkosivujen parissa. Staattisilla sivuilla päivitysvastuu olisi sen sijaan linkitettyjen palvelujen ylläpitäjillä. Tämänkaltainen ajattelu ei mielestäni edusta vallitsevan aikakauden tietoverkkomyönteistä ajattelutapaa. Yhä useammat yhteisöt ja yritykset ovat havainneet dynaamisten web-sivujen potentiaalin, ja hyödyntämällä sivujen vuorovaikutusmahdollisuuksia pystyvät he tarjoamaan entistä parempaa palvelua asiakkaille. Siksi koenkin omituiseksi sen, että pyrittäisiin tietoisesti olemaan kehityksestä jäljessä; dynaamisen web-sivun käyttö antaa yhteisöstä/yrityksestä nykyaikaisen, ja siten positiivisen kuvan. Huomautin vastustaville osapuolille myös siitä, että palvelun luonteen takia ei sitä tarvitsisi kovinkaan usein päivittää. Opetussuunnitelmat muuttuvat vain kerran vuodessa, eikä uusia hakujakaan avaudu kovin usein.

Edellä mainittujen argumenttien myötä projektiryhmän jäsenet saavuttivat yksimielisyyden dynaamisuuden käytöstä. Päätettiin, että portaaliin tulisi kaksi dynaamista elementtiä: tietokantahaku korkeakoulujen kielitarjonnasta sekä ajankohtaisia ja menneitä hakuja näyttävä tiedotemoduuli.

9.1 Kielihaku

Jo projektin alkuvaiheen palaverissa ilmaistiin kiinnostusta Satakunnan korkeakoulujen opintotarjonnan kokoavaan tietokantaan ja sitä koskevaan hakutoimintoon. Se koettiin korkeakoulujen välistä yhteisöllisyyttä ihanteellisesti edistäväksi elementiksi. Koko alueen korkeakouluopintotarjonnan sisältävän tietokannan ylläpitäminen ja päivittäminen osoittautui kuitenkin tarkemman tarkastelun jälkeen monimutkaiseksi ja työlääksi. Edellisessä kappaleessa mainitun päivitysvastuun vieroksumisen ohella koulujen tietojärjestelmät erosivat toisistaan merkittävästi. Tietojen kerääminen ja

päivittäminen niin manuaalisesti kuin automaattisestikin osoittautui siten ylivoimaiseksi. Tietokantahausta ei kuitenkaan luovuttu lopullisesti, vaan se päätettiin toteuttaa hieman pienimuotoisemmin, pelkästään kielitarjontaa koskevana.

Kielihaun pohjana toimi korkeakoulujen kielityöryhmän Excel-muotoon koostama kielimatriisi. Satakunnan korkeakoulujen yhteistyösopimus mahdollistaa tietyissä määrin sen, että opiskelijat voivat ottaa itselleen soveltuvia opintojaksosia muiden korkeakoulujen tarjonnasta. Sopimuksesta lähtien kielityöryhmän jäsenet olivat koostaneet taulukkomuotoon lukuvuosisikohtaista kielitarjontaa, tarkoituksenaan hyödyntää sitä tulevaisuudessa jossakin yhteydessä. Portaali osoittautui erinomaiseksi mahdollisuudeksi valjastaa kielimatriisi käyttöön.

Kielityöryhmän taulukko sisälsi jo valmiiksi lähes kaikki tarvittavat opintojaksokohtaiset tiedot tietokantaan siirtämistä varten. Pyysin kuitenkin työryhmän jäseniä täydentämään sitä vielä korkeakoulujen kielivastaavien yhteystiedoilla. Siten käyttäjä voisi ottaa yhteyttä mieleisensä opintojakson tiimoilta oikeaan henkilöön ja keskustella sen soveltuvuudesta hänelle. Tiiviin sähköpostinvaihdon jälkeen sain lopullisen version taulukosta, jonka muokkasin yksinkertaisempaan muotoon Hypermedialle toimitettavaksi.

kielihaun

Kieli

Englanti Espanja Italia Ranska Ruotsi Saksa

Venäjä Muut

Taso

A1 A2 B1 B2 C1 C2

Laajuus (op)

1,0 1,5 2,0 3,0 4,0 5,0

Opintojen tyyppi

Yleinen Alakohtainen

Paikkakunta

Pori Rauma Harjavalta Huittinen Kankaanpää

Haen...

ammattikorkeakouluopintoja yliopisto-opintoja

Sanahaku kieliohjelmapintajaksos nimestä

Hae

Kuva 7. Kielihaun käyttöliittymä.

Tietokantahaku muodostuu kahdesta osasta: käyttäjille näkyvästä rajapinnasta (Kuva 7) sekä ylläpidon puolella olevasta hallinnointityökalusta. Käyttäjät voivat hakea kieliä eri suodattimia sisältävän, yksinkertaisen web-lomakkeen avulla. Valittuaan haluamansa kielen voi käyttäjä vapaavalintaisesti tarkentaa hakuja määrittelemällä sen tason, laajuuden opintopisteissä, tyyppin (yleistä vai alakohtaista), opetuspaikkakunnan ja/tai korkeakoulutyypin (AMK tai yliopisto). Lisäksi käyttäjä voi yhdistää hakuun (tai käyttää itsenäisesti) vapaasanahakua, joka hakee annettua sanaa opintojaksojen nimistä. Tietokantahaku palauttaa tulokseksi kielitarjonnan annetuilla määritelmillä suodatettuna. Mikäli käyttäjä lähettää haun pelkän kielen valitsemalla, palautuu koko kieltä koskeva opintotarjonta.

Hallinnointityökalun avulla voivat kielityöryhmän jäsenet muokata tietokannassa jo olevaa aineistoa sekä lisätä tai poistaa opintojaksoja. Käyttöliittymä muistuttaa osin julkisen puolen hakukonetta, sillä sekin on pyritty tekemään mahdollisimman yksinkertaiseksi ja nopeaksi käyttää.

9.2 Tiedotemoduuli

Tiedotemoduuli on työkalu, joka esittää opiskelijoiden puolen etusivulla ajankohtais-tietoa alkavista koulutuksista ja hauista (Kuva 8). Moduuli vertaa sen hetkistä aikaa siihen syötettyjen tiedotteiden omiin aikamääreisiin. Kullekin koulutustiedotteelle on määritelty ylläpitopuolella näkymisajankohta, joka tavallisesti on yhteydessä esitetävän koulutuksen hakuaikaan. Päätyneet haut siirtyvät muiden tiedotteiden alapuolella harmaalla värikoodilla merkattuina. Päätyneiden hakujen säilyttäminen sivustolla on mielekästä siksi, että niiden avulla saa käyttäjä yleiskuvaa alueen koulutusmahdollisuuksista. On myös kausia, jolloin alkavia koulutuksia on verraten vähän; siksi on hyvä, että etusivulla olisi näkyvillä edes joitakin hakuja, olkoonkin päätyneitä sellaisia. Käyttäjä voi määrittellä näkyvät haut itse. Vaihtoehtoina on yliopisto- ja ammattikorkeakoulutukset sekä kaikki mahdolliset koulutukset.

Tiedotemoduulia hallinnoidaan niin ikään ylläpitopuolella. Tiedotteiden lisääminen on helppoa ja nopeaa. Sain tehtäväkseni laatia ohjeistuksen tiedotteiden ylläpitäjille

(suurimmilta osin korkeakoulujen opintotoimistojen henkilökunnat) palvelun käyttämiseksi. Erityisesti korostin ohjeistuksessa lyhyttä ja ytimekästä linjaa. Sen sijaan, että tiedotteessa kerrottaisiin yksityiskohtaista tietoa koulutuksesta, tarjotaan suora linkki organisaation koulutusta esittelevälle sivulle.

Kaikki avoinna olevat haut
 Ammattikorkeakoulujen avoinna olevat haut
 Yliopistojen avoinna olevat haut

Kulttuuri ja maisemantutkimus yliopisto

Humanististen tieteiden kandidaatti 180 op (HuK) ja filosofian maisteri 120 op (FM)

Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma

- hakuaika 2.2.-30.4.2009
- pääsykoe 5.6.2009 Porissa

Erillisvalinnat
 Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen maisteriopinnot (120 op), hakuaika päättyy 30.4.2009

Lisätiedot ja hakeminen:
 Turun yliopisto, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitos
 Porin yliopistokeskus
 (02) 333 8130, satakunta@utu.fi

[Hae opiskelemaan](#)

Kuva 8. Tiedotemoduulin yliopistokoulutusta koskeva tiedote ja hakusuodattimet.

10 YHTEENVETO JA POHDINTA

Projektin tavoitteena oli tuottaa käytettävyydeltään ja visuaaliselta ilmeeltään miellyttävä portaalisivusto, jonka ensisijaisena tavoitteena oli palvella opiskelijoihin sekä alueen yrityksiin ja yhteisöihin suuntautuvan markkinoinnin välineenä. Lisäksi sen tehtävänä oli konkretisoida Satakunnan korkeakoulujen välistä yhteistyötä ja samalla parantaa sitä entisestään. Määrä oli huomioida palvelun kaikki kohderyhmät siten, että se visuaalisuudeltaan ja käyttäjäkokemuksen laadultaan vetoaisi tasapuolisesti kuhunkin kohderyhmään. Projektin haasteina oli kohderyhmien tasapuolisen huomioidamisen ohella suunnitella ja toteuttaa toimivia teknisiä ratkaisuja, joiden avulla käyttäjäkokemuksesta tulisi syvällisempi.

Tavoitteiden saavuttamiseksi tuli kohderyhmäjoukkoa aluksi rajata. Lopullisiksi kohderyhmiksi muodostui hakijat sekä yritykset ja yhteisöt. Hakijoiden ohella sivuston sisältö soveltuu myös vanhoille opiskelijoille. Käytettävyyden parantamiseksi sivusto jaettiin kahteen osaan, jotka palvelivat kumpaakin kohderyhmää erikseen. Sivuston visuaalinen ilme on rauhallinen ja raikas, ja se soveltuu kummallekin kohderyhmälle.

Sivuston tekstisisältö on informatiivista ja selkeää verkkotekstiä, ja se tarjoaa olennaista tietoa niin alueen koulutusmahdollisuuksista kuin opiskelemisesta ja elämisestä Satakunnassa yleisestikin. Alueen korkeakoulujen välinen yhteistyö on esillä teksteissä. Lisäksi yhteistyö korostuu tietokantahaussa, jonka avulla voi hakea tietoa alueen kielitarjonnasta eri hakukriteerien avulla. Toinen dynaaminen elementti sivuilla on tiedotemoduuli, joka tarjoaa tietoa alkavista ja päätyneistä hauista ja koulutuksista. Yritykset ja yhteisöt pystyvät lähettämään tarjouspyyntöjä eri koulutuksista haluamilleen korkeakouluille lomakkeiden avulla. Niin ikään lomakkeella yritykset voivat etsiä opinnäytetöiden tekijöitä.

Projektin lopullinen aikataulu oli seuraava:

- Lokakuu 2007: Päätös Satakunnan korkeakoulujen yhteisen portaalin tekemisestä
- Maaliskuu 2008: Portaalin karkea prototyypiversio julkaistaan portaaliryhmän jäsenten kommentoitavaksi
- Huhtikuu 2008: Aloitan työskentelyn portaaliprojektissa
- Kesäkuu 2008: Ehdotukset uudesta visuaalisesta ilmeestä asetetaan kommentoitavaksi
- Elokuu 2008: Portaalin uusi visuaalinen ilme päätetään
- Syyskuu – joulukuu 2008: Sivustoon tuotetaan tekstiä ja kuvia, visuaalisen ilmeen muokkausta
- Joulukuu 2008: Sivuston beta-versio julkistetaan korkeakoulujen henkilökunnille

- Tammikuu 2009: Portaalin tuotetaan dynaamista sisältöä, lopetan työskente-
lyn portaaliprojektissa
- Helmikuu 2009:Portaali julkistetaan yleisölle.

10.1 Lopputuloksen arviointia

Portaalin julkaisu yleisölle viivästyi huomattavasti, usealla kuukaudella. Tämä johtui useasta tekijästä, eikä syytä voi vierittää yksittäisen työryhmän tai tahon harteille. Kokonaisuutta ajatellen eniten myöhästymiseen vaikuttanut tekijä oli materiaalin toimittamisen hitaus. Suurinta osaa tekstisisällöstä ei ollut toimitettu annettuun päivämäärään mennessä, osa viivästyi jopa kuukausia. Muiden projektiin (kuin myös sen ulkopuoliseen elämään) liittyneiden kiireiden vuoksi en itsekään saanut lisättyä lupaamiani tekstejä portaaliin lupaamaani ajankohtaan mennessä. Loppupuolella myös valokuvien myöhästymisen ja teknisten ratkaisujen toteuttaminen vaikuttivat osaltaan myöhästymiseen.

Alun perin portaali oli määrä avata syyskuussa, jolloin se olisi palvellut kevätluku-
kaudella alkavien koulutusten markkinoinnissa. Lopulta se julkaistiin joulukuussa ”beta-versiona” henkilökunnan arvioitavaksi, ja kaksi kuukautta myöhemmin helmikuussa 2009 se lopulta julkaistiin kokonaisuudessaan yleisölle. Sen julkaisuajankohta ei ollut erityisen otollinen hakuja ja opiskelijamarkkinointia ajatellen, mutta sivustoa on mahdollista markkinoida luonnollisesti myöhemmässäkin ajankohdassa koulutus-
hakujen alkaessa.

Projektin tavoitteet täytyivät mielestäni hyvin. Se on käytettävyydeltään miellyttävä, ja sen hillitty ulkoasu miellyttäneee kaikkia kohderyhmiä, niin nuoria ja vanhoja opiskelijoita kuin potentiaalisia yhteistyökumppaneita yritysmaailmassa. Sivuston visuaalinen ilme saattaa olla jopa hieman liiankin hillitty: vetoaako haalea väripaletti, vähäinen kuvitus ja klassinen navigaatiojärjestelmä ihmisiin? Epäröintiäni saattaa tosin johtua siitä, että en enää tässä vaiheessa kykene arvioimaan sivuston ulkoasua kovinkaan objektiivisesti, sillä työskenneltyäni sen parissa tiiviisti olen tullut sille ”sokeaksi”, niin kuin kirjailija omille teksteilleen. Saatan myös antaa omien subjek-

tiivisten mieltymyksieni antaa liiaksi häiritä arviointia. Olen erityisen mieltynyt keilevaan, rajoja rikkovaan web-suunnitteluun, jota ei luonnollisestikaan voi ainakaan täydessä mitassaan soveltaa opiskelijoille ja yrityksille suunnattuun koulutusportaaliin. En kuitenkaan koe, että sivusto vaikuttaisi vanhanaikaiselta, vaikka se teoriassa, mm. navigaation ja kuvituksen perusteella, voisi sitä ollakin. Se noudattaa mielestäni ”ajatonta” web-suunnittelua – hyväksi koettua designia, joka ei pyri säävyttämään, vaan pelkästään tarjoamaan miellyttävän ja helpon kokemuksen. Kaiken kaikkiaan voisin siis sanoa olevani tyytyväinen sivuston lopulliseen ulkoasuun ja käytettävyyteen.

Sivuston tekstisisältö on mielestäni informaatiopitoista ja ytimekästä, hyvää verkkotekstiä. Toisinaan siitä paistaa edelleen läpi eräänlainen ”tilkkutäkkimäisyys”, mikä oli väistämätöntä usean työnryhmän tuottaessa tekstiä. Yhtenäistin tekstejä parhaani mukaan, mutta täydellinen yhtenäistäminen olisi vaatinut tekstien luonteiden muokkausta, johon minulla ei ollut resursseja tai, joidenkin tekstien kohdalla, asiantuntemusta. Tekstien monimuotoisuus ei ole silmiinpistävää, enkä usko sen häiritsevän satunnaista käyttäjää, joka suunnistaa mitä luultavimmin suoraan etsimänsä aihepiirin luo.

Projektin varrella aloin tarkastella sivuston luonnetta portaalina kriittisestä näkökulmasta. Kuten luvussa 3 asiaa käsittelin, ei portaalille ole yhtenäistä määritelmää. Aloin kuitenkin pohtia, että täyttääkö sivusto portaalin tunnusmerkit – edes minkään määritelmän mukaan. Sana ”portaaali” oli vakiintunut projektiryhmän kielenkäyttöön, eikä sitä missään vaiheessa kyseenalaistettu. Tulin siihen lopputulokseen, että vaikkei Satakorkea.fi olisikaan portaaali siinä mielessä kuin esim. Yahoo.com on, täyttää se kuitenkin portaalin tunnusmerkit kootessaan yhteen paikkaan usean eri organisaation palvelut ja säästää käyttäjältä vaivan vierailta useilla sivustoilla samat tiedot saadaakseen. Portaaliksi sivusto ei ole kovin laaja – tai ainakaan niin laaja kuin sen aluksi kuviteltiin olevan. Jätän sivuston mieltämisen portaalina mielipideasiaksi. Kuinka relevanttia loppujen lopuksi edes onkaan, onko sivusto portaaali vai ei? Tärkeintä mielestäni on se, että se täyttää tehtävänsä tarjotessaan helposti ja miellyttävästi löydettävää tietoa.

Juuri ennen julkaisua hämmästyin todetessani, että samoihin aikoihin julkaistiin EU-rahoitteinen, Porin Seudun Kehittämiskeskuksen julkaisema vastaavan kaltainen palvelu, josta en ollut kuullut aikaisemmin. Selkeästi pelkästään nuorille suunnattu www.opiskeleporissa.fi tarjoaa niin ikään tietoa Porin koulutusmahdollisuuksista sekä kaupungista itsestään. Satakorkea.fi eroaa kuitenkin palvelusta siten, että se tarjoaa tietoa opiskelemisesta ja asumisesta koko Satakunnan alueella eikä pelkästään Porissa. Lisäksi Satakorkea.fi on suunnattu nuorten ohella myös vanhemmille opiskelijoille sekä yrityksille ja yhteisöille. Olisi ollut kuitenkin hyödyllistä tietää etukäteen ”kilpailevasta” sivustosta. Siten portaalia olisi voinut mahdollisesti ohjata toiseen suuntaan joiltakin osin.

Olin myös jossakin määrin hämmentynyt siitä, kuinka vähän korkeakoulujen henkilökunnat tiesivät tulossa olevasta portaalista. Käytännössä sivustosta eivät tieneet juuri muut kuin sen kanssa jollakin tapaa tekemisissä olevat. Edes joulukuussa henkilökunnille lähetetty tiedote ei tuntunut lisäävän portaalin tunnettavuutta – tai ainakaan kiinnostusta sitä kohtaan. Joulukuussa Yliopistokeskuksen tiloissa pidettyyn tiedotustilaisuuteen saapui vain alle kymmenen henkilöä. Itse koin tämän hieman ikäväksi, ottaen huomioon kuinka paljon työtä projektin eteen olin nähnyt. Portaalien markkinointi ja tunnettavuuden kehittäminen niin henkilökuntien, opiskelijoiden ja hakijoiden keskuudessa vie kuitenkin aikaa. Tästä syystä en myöskään pysty kirjoitushetkellä ihmisten palautteita ja reaktioita käsittelemään.

10.2 Itsearviointia

Projektin alussa asetin tavoitteikseni oman osaamiseni hyödyntämisen ja kehittämisen oman alan tehtävissä. Viestinnän koulutusohjelmassa opiskelleena minulla on takana media-alan moniosaajan koulutus, jota pystyi soveltamaan hyvin tämän kaltaisessa projektissa. Työ vaati osaamista erityisesti web-suunnittelun saralla, mutta myös graafisessa suunnittelussa ja kirjallisessa ilmaisussa.

Tunnen osaamiseni kehittyneen erityisesti web-suunnittelun suhteen. WWW-suunnittelun ja käytettävyyden opetus oli suorittamassani opetussuunnitelmassa hy-

vin pintapuolista, enkä koe saaneeni siitä juuri mitään irti. Olin myös aiemmin pitänyt käytettävyyden sääntöjä itsestäänselvyyksinä, samoin kuin huonon käytettävyyden ansoihin lankeamista terveen maalaisjärjen puutteena. Olen edelleen jossakin määrin samaa mieltä, mutta alan kirjallisuuteen perehtyminen antoi minulle vankkaa teoriapohjaa eri käytettävyyseratkaisujen tueksi.

Lukuisia käytettävyys- ja web-suunnitteluoppaita luettuani minulle myös selkeni, kuinka vaikeaa alan kirjallisuuden on pysyä alati kehittyvän internetin muutoksissa mukana. Samaan aikaan on toisaalta havaittavissa myös se, kuinka jotkin käytettävyyssäännöt eivät ole juuri muuttuneet vuosien saatossa. Siinä missä kuvia uskaltaa jo käyttää vapaammin kuin vanhat käytettävyysoppaat suosittelevat, tulee verkkotekstin olla yhä ytimekästä ja selkeää, näytöltä lukemiseen soveltuvaa. Mielekkäiden lähteiden valitseminen muodostuikin pieneksi haasteeksi opinnäytetyön varrella. En karsinut lähdeoteoksia pelkän julkaisuvuoden perusteella, vaan harkitsin tapauskohtaisesti, toisinaan hyödyntäen vain pieniä, mutta tärkeitä tiedonpalasia muutoin vanhentuneista julkaisuista. Osa teoksista puolestaan oli tietomäärältään vertaansa vailla.

Olen myös tyytyväinen panoksestani sivun visuaalisuuteen. Koska käytimme projektissa ulkoista julkaisujärjestelmää, päädyin suunnittelemaan sivuston visuaalista ilmettä yhteistyössä yrityksen graafisen suunnittelijan kanssa. Hedelmällisen yhteistyön kautta saavutimme lopputuloksen, joka miellytti kaikkia projektin osapuolia. Kuten edellisessä luvussa jo asiaa käsittelin, olen myöhemmin alkanut tarkastella sivuston ulkoasua kriittisemmin ja pohtinut, olisiko sen voinut mahdollisesti toteuttaa toisin. Objektiiivisen näkökulman puuttumisen ohella uskon kyseessä olevan vain ihmisluonteelle ominaista täydellisyyden tavoittelua, sillä loppujen lopuksi sivuston ulkoasu on nykyisellään riittävän miellyttävä.

Portaalin logon päädyin tekemään lähes sattumalta. Koin tärkeäksi muuttaa portaalin nimen kolkon ulkoasun enemmän uuteen ilmeeseen soveltuvaksi, ja tein siksi muutamia hahmotelmia projektiryhmälle esiteltäväksi. Innostuin siinä määrin logon suunnittelusta, että päätin jalostaa sitä ja esitin sitä lopulta lopulliseksi logoksi. Olen sen hillityn tyylikkääseen yksinkertaisuuteen tyytyväinen. Logon kohdalla voin todeta saman kuin monen muunkin tuotokseni: spontaanisti ja huolettomasti luotu työ on

useimmissa tapauksissa parempi kuin vaivalla tehty ja tiukan deadlinen tahdittama. Kun luo tekstiä – tai tässä tapauksessa grafiikkaa – vailla painostusta tai piinaavaa vastuuta, kykenee ilmaisemaan itseään vapaammin.

Asetin tavoitteikseni myös tarkkailla kriittisesti kykyjäni työskennellä osana laajaa projektiryhmää sekä kantaa omalta osaltani vastuuta projektin etenemisestä. Sain ilokseni havaita, että vastuuta työssä riitti, ja yhteistyökykyjä niin ikään vaadittiin. Palavereita oli lähes viikoittain läpi yhdeksän kuukautta kestäneen työskentelyjakson, ja olin yhteistyössä lukuisien projektiin suoraan tai välillisesti liittyvien henkilöiden kanssa. Pääosin yhteistyö toimi hyvin, mutta ongelmiakin oli.

Aloitin työskentelemisen projektissa pienin varauksin. Olin opiskelijana mukana projektiryhmässä, joka koostui korkeakoulujen henkilökuntien jäsenistä. Osa jäsenistä oli korkeissa viroissa. Palavereissa oli toki toisinaan mukana myös opiskelijajäseniä, mutta heidän tehtävänsä oli lähinnä kommentoida ja antaa palautetta minun ja muiden päävastuussa olevien henkilöiden ratkaisuksista. Oletin siis, että minuun tultaisiin suhtautumaan väheksyen, pelkkänä opiskelijana, eikä mielipiteitäni tultaisi otta-
maan vakavasti. Onnekseni tämä ennakkoluulo osoittautui suurimmilta osin vääräksi. Pelkästään nauttimani vastuu osoitti, että minuun suhtauduttiin ainakin päällisin puolin samalla tavoin kuin muihin projektiryhmän jäseniin. Koin tämän seikan itselleni hyvin tärkeäksi. Pystyin projektissa saamani roolin kautta tarkastelemaan identiteettiäni uudessa valossa: en ollut enää kouluprojektia tekevä viestinnän opiskelija, vaan täysiverinen projektiryhmän jäsen, joka työskentelyllään osoittaa ansaitsevansa tutkintopaperinsa.

Poikkeuksiakin oli, mitä asenteisiin tulee. Kyseessä oli kuitenkin yksittäisiä henkilöitä ja kommentteja, jotka sivuutin niistä sen suuremmin välittämättä. Vika oli ennen kaikkea omissa asenteissani. Lähdin mukaan ylempiini kohdistuvien ennakkoasenteiden ja -luulojen, olettaen saavani opiskelijana osakseni vähättelyä. Tämä juontuu luonteelleni ominaisesta, varauksellisesta asennoitumisesta auktoriteetteja kohtaan. Toisaalta tämä ennakkoasenne on nähtävissä myös voimavarana. Minua ajoi etenkin projektin alkuvaiheessa tarve osoittaa kykyäni ja pätevyyteni työskennellä projektissa. Peruste-

lin näkemyksiäni ja mielipiteitäni lähes aggressiivisesti, joka saattoi vakuuttaa, mutta myös hämmentää kuulijoita.

Olen jo aiemmin huomannut, että ryhmässä työskennellessäni puolustan voimakkaasti omia näkemyksiäni, aina kunnes vastapuoli osaa hyvin perustellen ne tyrmätä. Pyrin vastaavasti perustelevaan omat näkemykseni hyvin; portaalipalavereissa vetosin erityisesti alan kirjallisuuteen. Siitä huolimatta tuli tilanteita, joissa enemmistö muista projektiryhmän jäsenistä äänesti näkemystäni vastaan. Tämän kaltaiset tilanteet olivat opettavaisia, ja valmensivat hyvin työelämään. Oman ehdotuksen hylkäämistä ei tulisi ottaa henkilökohtaisesti, vaan hyväksyä demokratian toteutumisenä. Jotkut näistä ”häviöistä” jäivät kuitenkin harmittamaan. Näistä esimerkkinä logon yhteydessä oleva ”Satakunnan korkeakoulut”-teksti, jonka projektiryhmän jäsenet halusivat kirjoitettavan ehdottomasti isolla alkukirjaimella. Itse koen sen rikkovan pahasti logon ulkoasua. Huolehtiminen niinkin pienistä yksityiskohdista toiminee myös esimerkkinä siitä, kuinka sitoutunut olin projektiin. Koska portaali opinnäytetyönäni edustaa osaamistani medianomina, en halunnut siinä olevan pahasti erottuvia epäkohtia.

Projektiin osallistuminen oli arvokas ja hyödyllinen kokemus, jonka koen erityisesti kehittäneen työelämätaitojani. Lukuisiin palavereihin osallistumalla opin neuvottelutaitoja ja etukäteen valmistautumista. Sain itsevarmuutta esiintymisestä ja sain työskennellä monenlaisten ihmisten kanssa. Minusta oli mielenkiintoista eri työryhmien palavereihin osallistuessani huomata, miten ilmapiirit vaihtelivat jäykähkön virallisesta leppoisan tuttavalliseen. Lisäksi opin, kuten edellä jo mainitsin, että työelämässä mielipiteet kiistelevät, eivät ihmiset. Vastoinkäymiset ja pettymykset hyvitti aina se palkitseva tunne, jonka koin, kun sain ihmiset innostumaan ideoistani ja arvostamaan työpanostani. Kokonaisuudessaan projektin parissa viettämäni yhdeksän kuukautta muodostivat mielenkiintoisen päätöksen opiskelulleni Satakunnan ammattikorkeakoulun viestinnän koulutusohjelmassa.

LÄHTEET

- Ahonen, K., Lahti, J. & Peltoniemi, H. 2007. Satakunnan korkeakouluyhteistyö - portaali: Koonti työryhmien palautteesta & esitys jatkotoimenpiteistä 15.10.2007.
- Hintikka, K. A. & Mielonen, S. 1998. Web-palveluiden käytettävyys ja tuotanto [online]. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu. [Viitattu 28.11.2008]. Saatavissa: <http://www.uiah.fi/mediastudio/survey4/index.html>
- Hypermedia Oy. 2008. HyperScriptor XG 3.0 – Ylläpitäjän ohje. Pori: Hypermedia Oy.
- Jussila, M. & Leino, A. 1999. Net. verkkoviestinnän käsikirja. Hämeenlinna: Inforviestintä Oy.
- Kemppainen, T. 2001. Suomen parhaat it-portaalit: Laitapuolen kulkijat. MicroPC (4), 47
- Kennedy, A. J. 2001. Internet-opas. Juva: WS Bookwell Oy.
- Korpela, J. K & Linjama, T. 2005. Web-suunnittelu. Jyväskylä: Docendo Finland Oy.
- Krug, S. 2006. Älä pakota minua ajattelemaan – tervettä järkeä verkkosuunnitteluun. Helsinki: Gummerrus Kirjapaino Oy.
- Kuoppala, H., Parkkinen, J., Sinkkonen, I. & Vastamäki, R. 2002. Käytettävyyden psykologia. Helsinki: Edita Oyj.
- Loranger, H. & Nielsen, J. 2006. Prioritizing web usability. New Riders Press.
- Morville, P. & Rosenfeld, L. 1998. Information Architecture for the world wide web. O'Reilly & Associates, Inc.
- Metsämäki, M. 2000. Verkkopalvelun suunnittelu. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Parkkinen, J. 2002. Hyvään verkkopalveluun. Käytettävyysopas verkkoviestijöille. Helsinki: Inforviestintä Oy.
- Poynter-Institute. 2002. Stanford-Poynter Project – Eye-tracking News [online]. St.Petersburg: Poynter-Institute. [Viitattu 2.12.2008] Saatavissa: <http://www.poynter.org/eyetrack2000>
- Rantala, A. 2005. Web-ohjelmointi. Jyväskylä: Docendo Finland Oy.
- Satakunnan korkeakoululaitos. 2007. Satakunnan korkeakoululaitoksen yhteistyösopimus [online] Satakunnan korkeakoululaitos. [Viitattu 20.1.2009] Saatavissa: <http://www.satakorkea.fi/linkkitiedosto.aspx?taso=1&id=140&sid=271>

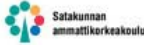

U.S. Department of Health & Human Services [a]. What is usability? [online]. U.S. Department of Health & Human Services. [Viitattu 28.11.2008] Saatavissa: <http://www.usability.gov/basics/whatusa.html>

U.S. Department of Health & Human Services [b]. Research-Based Web Design & Usability Guidelines [online]. U.S. Department of Health & Human Services. [Viitattu 17.12.2008] Saatavissa: http://usability.gov/pdfs/guidelines_book.pdf

Van Wagener, A. 2008. The Next Big Thing in Online Type [online]. St. Petersburg: The Poynter Institute. [Viitattu 24.11.2008]. Saatavissa: <http://poynter.org/column.asp?id=47&aid=78683>

Veen, J. 2002. Web design. Helsinki: Edita Publishing Oy.

**SATAKUNNAN
KORKEAKOULUT**

Etusivu
Opiskelijoille
Yrityksille ja yhteisöille
Ajankohtaista
Hakukone
In English
Intra/Extranet

Photo by Marko Mikkola

Etusivu

- Satakunnan korkeakoulut
- Satakunnan korkeakoulustrategia 2008
- Yhteistyösopimus
- Johtoryhmä
- Neuvottelukunta
- Portaalityö

TERVETULOA SATAKUNNAN KORKEAKOULULAITOKSEN SIVUILLE!

Tervetuloa Satakunnan korkeakoulujen yhteisille demosivuille! Tämä sivusto on koeversio, jota muokataan ja täydennetään yhdessä. Näiltä sivuilta näet portaalin perusrakenteen. Portaalin visuaalinen ilme ja www-osoite päätetään myöhemmin. Portaali on valmis joulukuussa 2008. Voit antaa kommentteja sivujen rakenteesta suunnitteluryhmälle [tästä](#) (kojaa at-merkki) Viereisen valikon Portaalityö-linkistä voit seurata työn etenemistä.

Satakunnassa opiskelee **yli 10000** yliopisto- ja korkeakouluopiskelijaa. Oppilaitospaikkunnat kattavat koko Satakunnan: **Harjavalta, Huittinen, Kankaanpää, Pori ja Rauma**. Vuosittain uusia opiskelijoita aloittaa noin 1500.

Satakunnan korkeakoululaitos muodostuu seuraavista oppilaitoksista ja niiden yksiköistä:

- Diakonia-ammattikorkeakoulu Porin yksikkö (Diak Pori)**
- Porin yliopistokeskus (UCPori)**
- Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK)**
- Turun yliopisto Rauman opettajankoulutuslaitos (ROKL)**
- Koulutus- ja tutkimuskeskukset**

Hae

[Tulosta sivu](#) [Sivukartta](#)

Portaali prototyypivaiheessa

Opiskelijat ja hakijat

Astu sisään ja tutustu Satakunnan monipuoliseen koulutustarjontaan, tuleviin hakuihin ja inspiroivaan opiskelijaelämään.

[sisään](#)**Yritykset ja yhteisöt**

Opiskelijoiden ja asiantuntijoiden osaaminen on Satakunnan elinkeinoelämän ja julkisen sektorin käytettävissä monissa eri muodoissa sekä opiskelun aikana että valmistumisen jälkeen.

[sisään](#)

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Porin yliopistokeskus, Satakunnan ammattikorkeakoulu ja Turun yliopiston Rauman opettajankoulutuslaitos muodostavat Satakunnan korkeakoululaitoksen.

[Lue lisää](#)

In English

Sivujen toteutus: Hypermedia Oy 2008

Näkymä portaalin lopullisen version etusivusta

- Hae opiskelijaksi
- Koulutustarjonta
- **Opiskelijaelämä**
- Opiskelijajärjestöt
- Opiskelukaupungit
- Asuminen
- Opintososiaaliset edut
- Työllistyminen
- Opiskelijatarinat

Monien mahdollisuuksien opiskelupaikka

Satakunta tarjoaa opiskelijoille runsaasti mahdollisuuksia. Opintotarjonta on monipuolista, opiskelijaelämä on vilkasta ja asuntotilanne on erinomainen. Näiltä sivuilta löydät tietoa opiskelijajärjestöistä, asumismahdollisuuksista, opintososiaalisista eduista ja muusta opiskelijaelämästä Satakunnassa.

- Uutta tietoa ja tekijöitä
- Täydennyskoulutus**
- Yhteydenottopyyntö
- Osaavaa opiskelijatyövoimaa
- Tutkimus, kehittäminen ja palvelut
- Ehdota opinnäytetyötä
- Satakunnan korkeakoulut

Täydennyskoulutus

Satakunnassa on tarjolla runsaasti täydennyskoulutusvaihtoehtoja.

Korkeakoulutaisista täydennyskoulutusta tarjoavat yliopistot, ammattikorkeakoulut ja Länsi-Suomen kesäyliopisto.

Täydennyskoulutuksen järjestämisessä kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että koulutukseen voi osallistua työn ohella tai osana työtä.

Koulutuspalveluihin kuuluvat esimerkiksi henkilöstökoulutus yrityksille ja yhteisöille, asiantuntija- ja erikoistumisohjelmat, ajankohtaisseminaarit, ammattitaitoa kehittävät kurssit sekä työvoimakoulutus.

Millaista täydennyskoulutusta yrityksesi/organisaatiosi tarvitsee? Satakunnan korkeakoulujen täydennyskoulutuksen yksiköt ovat palveluksessasi. Tutustu nykyiseen koulutustarjontaan alla olevista linkeistä. Tai jätä yhteydenottopyyntö, jossa määrittelet, millaista koulutusta haluaisit. Vastaaamme Sinulle ja räätälöimme Sinua parhaiten palvelevan koulutuspaketin.

Voit tutustua koulutustarjontaan alla olevista linkeistä

Ammattikorkeakoulujen täydennyskoulutustarjonta

- DIAKin täydennyskoulutus
- SAMKin täydennyskoulutus

Yliopistojen täydennyskoulutustarjonta

- Porin yliopistokeskuksen täydennyskoulutus
- Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskuksen täydennyskoulutus
- Turun yliopisto, Rauman opettajankoulutuslaitos, Sat@oppi, täydennyskoulutus

Näkymä portaalin yritysten ja yhteisöjen sivuista.